

Kirkeakademiprogram 2014

Akademiet Også vi er kirken

Lørdagsseminar: Lydighet og samvittighetsfrihet i kirken

Hva er samvittighetens stemme, og hvordan forholder den seg til læreembetet og lydighet? Det annet vatikankonsil slo fast at det er troende katolikkers plikt å la seg lede av samvittigheten også i trosspørsmål, men at det samtidig forventes av dem at de søker å komme under innflytelse der samvittigheten dannes på en god måte. Hvordan skal vi forstå dette i dag, femti år senere? Innledere er pater Rory Mulligan, S.M. og Nils Heyerdahl, idéhistoriker og tidligere sjef for Radioteateret.

Lørdagsseminar: Med Gud midt i verden

Unni Klepper Joynt, tidligere redaktør av bladet St. Olav: "Dorothy Day og 'the Catholic Worker'" Dorothy Day startet i 1930-årene bevegelsen Catholic Worker, en pasifistisk organisasjon som kombinerer direkte støtte til fattige, hjemløse og andre utsatte grupper med sivil ulydighet og andre ikke-voldelige former for protest.

Lillesøster Elisabeth, Jesu Små søstre: "Småsøstrenes kall i lys av pave Frans' visjon for kirken". Lille søster Magdeleine (1898-1989), inspirert av Charles de Foucauld, grunnla i 1939 ordensfelleskapet *Jesu små søstre*. Blant samfunnets minste - fattige og utstøtte, på alle kontinenter - lever de kontemplativt midt i verden.

Akademi for kirke og kultur i Aust-Agder

Hans Inge Sævereid: Ensomhet og livsmot – finnes det veier ut av ensomheten?

Arild Stubhaug: «Jacob Aall»

Sylfest Lomheim: Når du ber – har markedsspråket / coachspråket inntatt kirken?

Anne Løvland og Pål Steinar Repstad: En mer sanselig religion; endringer i norsk religiøst liv? Om religion og religionens plass i samfunnet

Med boka *Sanselig religion* som bakteppe vil de vise hvordan det sanselige og det estetiske i vid forstand får stadig mer betydning i norsk religiøst liv og hvordan kunst og kultur preger det religiøse liv på områder som arkitektur, interiør, dans, sang, klesdrakt og stil.

Anne Løvland er førsteamanuensis ved universitetet i Agder. Pål Steinar Repstad er professor i religionshistorie ved universitetet i Agder. De har begge gitt ut en rekke bøker og publikasjoner og er redaktører for boka *Sanselig religion*.

Nils-Petter Enstad: Alf Prøysens religiøse landskap

Alf Prøysen ville i år fylt 100 år. Nesten 45 år etter hans død er hans diktning fremdeles levende. Det er diktning med mange landskap: Barnelandskapet er trolig det mest omfangsrike. Men en finner også et politisk landskap, gjerne i klassekampens tegn. Dessuten et religiøst landskap. Det er en hage som til dels ligger for seg selv, til dels går over i de andre landskapene. Den er ikke stor, men er spennende å stanse opp ved med sin skjønnhet og kraft.

Forfatteren Nils-Petter Enstad, nå bosatt i Arendal, har arbeidet mye med Prøysens livshistorie og troshistorie og har skrevet boka *Imella seg og himmelen. En vandring i Alf Prøysens religiøse landskap*. Han har sin bakgrunn i Frelsesarmeen og som forfatter utgitt romaner, salmer og sakprosa. SørRøster deltar. Fellesarrangement med Grimstad bibliotek.

Solveig Botnen Eide: Møtet med den andre

Mellommenneskelige møter utgjør en betydelig del av våre liv, men hva innebærer de og hva betyr slike møter for oss? Møtet med den andre kan oppleves krevende og livgivende. Hvorfor er det slik, og hvilken etisk betydning har slike møter?

Solveig Botnen Eide er førsteamanuensis ved universitetet i Agder. Hun har skrevet doktoravhandling om barnevern og etikk og har vært medforfatter av flere bøker om etikk, blant annet i samarbeid med Hans Grelland, Hans Inge Sævareid og Dag Aasland.

Bjørgvin kirkeakademi

Professor Ola H. Grytten: Penger – til velsignelse eller forbannelse?

Siden 1814 har Norge beveget seg fra fattigdom til stor rikdom. Hva har det betydd for landet og folket? Ola H. Grytten er professor ved Institutt for samfunnsøkonomi ved Norges Handelshøyskole, og har bl.a. forsket på norsk økonomisk historie, finanskriser og Hans Nielsen Hauge-bevegelsens betydning for vår moderne økonomi. Han er også soldat i Frelsesarmeen, og var med å starte opp Solheimsviken korps.

Professor, organist og komponist Stig Wernø Holter: Salmer og hymner i det kristne fellesskapet

Nytt norsk salmeleksikon i tre bind (2013) har kommentarartikler til alle salmene fra den gamle salmeboka som er ført videre i *Norsk Salmebok 2013: For kirke og hjem*. Professor Stig Wernø Holter ved Griegakademiet, organist og komponist og leder av Norsk hymnologisk forening, vil vise hvordan kunnskap om salmene kan berike vår salmesang. Han vil også innlede til samtale om bruk av salmer og åndelige sanger i kirken og i hjemmene.

Professor Jan Fridthjof Bernt: Vår kristne og humanistiske arv som grunnlag for den norske stat

I Grunnlovens bestemmelse av statsformen i Norge heter det at "Værdigrundlaget forbliver vor kristne og humanistiske Arv" (2012, §2). Professor Jan Fridthjof Bernt vil innlede til samtale om tolkningen av bestemmelsen og de konsekvenser den kan få for det norske fellesskapet. Som professor i rettsvitenskap har Bernt vært opptatt av den etiske dimensjon i forholdet mellom retten og samfunnet – både kommunalt og nasjonalt. Han var medlem av Stålsett-utvalget.

Idéhistoriker Karl Gervin: Petter Dass - robust tillit til Guds nåde

"Vi er dverger på kjempers skuldre", og en av disse kjempene er Petter Dass. Tidligere sokneprest Karl Gervin er idéhistoriker og har skrevet tallrike artikler om by- og kirkehistorie. Boka *Dverger på kjempers skuldre* (2013) aktualiserer budskapet fra kjente personer i kirkens historie.

Teolog og bibliotekar Rolv Nøtvik Jakobsen: Johan Nordahl Brun: «Jeg fik da Lyst til Vers»

Trønderen Johan Nordahl Brun publiserte gjennom hele livet tekster i bunden form i svært ulike sjangre: både dramatik, leilighetsdikt, salmer og sanger. Rolv Nøtvik Jakobsen, som er teolog og bibliotekar, har skrevet en doktoravhandling om Brun, og vil presentere noen av disse tekstene i sin historiske sammenheng. Hva kan tekster om alt fra sykdom, selskapsliv, gudstro til naturopplevelser lære oss om vår nære kulturhistorie? Noen av tekstene vil vi også synge sammen.

Filosof og forfatter Henrik Syse: En filosofis tanker om tro i vår tid

Gir det mening å tro på Gud i dag? Kan vi ta med oss vår kritiske tanke og vår kunnskap om naturen og samtidig være troende? Er religionens spørsmål og svar en helt sentral dimensjon ved det å være menneske?

Filosofen og forfatteren Henrik Syse er forsker ved Institutt for fredsforskning og underviser ved Forsvarets Høyskole. Møtet arrangeres i samarbeid med Kulturuken i Olsvik kirke, der 16 bildende kunstnere og kunsthåndverkere stiller ut.

Teolog og filolog Erik A. Nielsen: Salmens forvandlinger - En lille dansk salmehistorie

Den kjente danske teologen og filologen Erik A. Nielsen arbeider nå med en dansk salmehistorie i fire bind, og gir oss del i noen høydepunkter. Dette er et samarbeid med Bergen kirkeautunnale – Festival for kirkekunst og musikk.

Bodø kirkeakademi

Bokbad med Eyvind Skeie

Homo Ludens: Dialogkveld med Mari Maurstad, Per Anders Nordengen og Odd Eidner

Biskop Tor B. Jørgensen møter Anne Sender

Foredrag om likeverd ved Helge Gudmundsen

Samarbeidsprosjekt med et av byens idrettslag.

Quiet Explosion – når torner blir til skjønnhet

Tord Gustavsen (piano), Synne Sanden (vokal), Kristin Holand (dans).

I samarbeid med LEVE Nordland og Bodø domkirke

Bokbad: Odd Eidner i samtale med Marianne Texmo

Odd Eidner lanserer sin nye bok «Det enkle livet». I samarbeid med litteraturfestivalen Det Vilde Ord.

Salmepub

Helge Gudmundsen, Odd Eidner, Øystein Jæger, De glade musikanter.

I samarbeid med litteraturfestivalen Det Vilde Ord.

Borgund kyrkjeakademi

Olsokfeiring med økumenisk gudsteneste i Borgund kyrkje og føredrag ved Anne Sender i Sunnmøre museum sin kafé

Språkkafé for innvandarkvinner

Vi samarbeider med Ålesund bibliotek, Norsk folkehjelp, Vaksenopplæringa og Røde kors om språkkafé for innvandarkvinner. Tanken er å gi kvinner auka språkkompetanse, dele innsikt i kvarandres kulturar og bygge sosiale nettverk. Kvinnene som deltar, får dette med på CV-en sin som reell kompetansegivande erfaring.

Planen er å sette i gang liknande språkkafé for innvandarmenn over nyttår 2015.

Ope debattmøte: Israel - skal Bibelen vere styringsverktøy for ein moderne stat?

Gjennom innlegg og debatt ønskjer vi å utvide forståinga for tilhøvet mellom bibellesing og kristenisme. Kan Bibelen seie noko om korleis staten Israel skal styrast i dag? Korleis bør Bibelen lesast? Vidare ønskjer vi å sjå nærare på den jødiske sjølvforståinga, og dessutan få eit blikk inn i grunnleggande prinsipp for statsstyring i vår tid. Det blir høve til å stille spørsmål og delta i debatten. Arrangørar: Borgund kyrkjeakademi, Spjelkavik kyrkjeakademi, Kirkens Nødhjelp og Sabeels venner i Norge.

Det ortodokse kirkeakademi i Oslo

Utstilling av russiske kirketekstiler og broderier fra 1700-tallet og frem til moderne tid i Hellige Trifon Kloster i Hurdal

Opptakten til grunnlovsjubileet. Et preludium.

Konsert med Natasha og Igor Rybak. Relevant musikk fra Russland og Norge fremført av de eminente musikerne.

Lyrikeren Oskar Stein Bjørlykke presenterer sin poesi

Spr. Geir Hansen (DNK): «Prest i Prøysenland»

Om det kristne i Alf Prøysens diktning. Sangen blir akkompagnert av Leif J Hvidsten (domprost i Hamar) på piano.

Domkirkens Teologicalcafé i Kristiansand

Tema for våren: *Tro, følelser og erfaringer*

Årstein Justnes (UiA) og Ole Skjerbæk Madsen (Areopagos & I Mesterens Lys): "Kristen Meditasjon og Mindfulness"

Mindfulness har blitt en populær metode og livsfilosofi for oppmerksomt nærvær og meditasjon, og benyttes innen behandling, undervisning, såvel som innen selvutvikling. Finnes det en kristen meditasjon, eller er meditasjon uløselig knyttet til østlig religion? Er meditasjon kun til for å skape seg en bedre hverdag, eller betyr det også noe for min Gudsrelasjon?

Det blir innledning ved Årstein Justnes, som både praktiserer og underviser i mindfulness. Deretter foredrag ved Ole Skjerbæk Madsen, prest i danske Areopagos, som likegodt har lansert «Christfulness», dvs. meditasjon innenfor en kristen virkelighetsforståelse.

Professor Helje Kringlebotten Sødal og pastor Gunnar Jeppestøl: Karismatikk

Temaet karismatikk vil her belyses fra to forskjellige vinkler: Professor Ved UiA, Helje Kringlebotten Sødal, bidrar med sin vitenskapelige ballast, mens pastor Gunnar Jeppestøl fra Vennessla forteller om sine erfaringer som leder av en av Norges største pinsemenigheter.

Helje Kringlebotten Sødal er professor ved Universitetet i Agder (UiA) og ekspert på kirkehistorie, på kristendommen som kulturelt fenomen og på religionsundervisning. Hun har utgitt en rekke bøker og artikler og skrev sin doktoravhandling om den kjente Kristiansands-bispen J. C. Heuch.

Gunnar Jeppestøl har siden 1989 vært pastor for Filadelfia i Vennessla. Han har ledet menigheten i en sterk ekspansjonsperiode og har også vært leder av pinsebevegelsens lederråd. Hans menighet er i dag en av Norges største pinsemenigheter med rundt tusen medlemmer.

Den karismatiske bevegelsen er i dag tverrkirkelig, og mest vind i seilene har bevegelsen i den tredje verden. Vi spør blant annet hvorfor det er slik at en kristendomsform med sterk vekt på følelser og åndelige erfaringer har så stor vekst i den fattige delen av verden. I Norge i dag er det ikke en tilsvarende karismatisk vekst innenfor de kristne kirkene, men heller en vekst i den alternative religiøsiteten som jo også legger vekt på følelser og erfaringer.

Tema for høsten: *Den Andre, Min Neste*

Sogneprest Aud Sunde Smemo: "Den Andres Kjærlighet – om Homofili"

David Herbert (UiA): "Den Andres Tro – om Islam"

"Den Andre jeg ikke Ser – om Ensomhet"

Opplesning fra Jobs Bok ved Bentein Baardson og foredrag ved Lars Fr. H. Svendsen (UiB).

Anne Sender: "Ytringsfrihetens Pris"

Fellesarrangement i anledning FNs Menneskerettighetsdag med Soroptimistklubben, FN-sambandet og Forum for Tro og Livssyn.

Eidsvoll kirkeakademi

Hvordan feiret man 1814 i 1914?

Kåseri med lysbilder v/ konservator (Eidsvoll 1814) og historiker Torleif Hamre.

Høgskolelektor Gunner Ljødal: Hvem var Camilla Colletts 3. mann, som hun var forlovet med? Hvordan kunne det skje?

På dette møtet markerer vi årsmøtet for Eidsvoll kirkeakademi.

Markering av valget av representanter til Eidsvoll i 1814 på Bededagen.

Hva er jødedom? Og hvorfor ble det slik at 1814-forsamlingen på Eidsvoll ville utestenge jødene (§ 2) fra landet?

Foredrag av tidligere forstander for det jødiske samfunn i Oslo, Anne Sender.

Fellesmøte med Eidsvoll i Fokus med foredrag av høgskolelektor Gunner Ljødal

Vi ser på Nicolai Wergelands litterære ambisjoner i hans skjønnlitterære bøker, og hans visjoner som nasjonal strateg.

Henrik Wergelands forhold til 1814 og hans konstitusjonshistorie (1841-1842)

Dette er et møte i regi av Eidsvoll historielag og Eidsvoll kirkeakademi.

Høgskolelektor Gunner Ljødal: Nicolai Wergelands skjønnlitterære produksjon, romaner, brev og annet

Eidsvoll i Fokus-møte. Hans Nielsen Hauge og den kristne tro i møte med embetsverket, Grunnloven, haugianismen og 1814. Ved professor Øyvind Nordervald ved universitetet i Oslo.

Professor Dagne Groven Myhren: Henrik Wergelands far, Nicolai Wergeland

Hvem var han, og hvilken rolle hadde han i Riksforsamlingen i 1814 på Eidsvoll og i ettertida da historien om 1814 skulle skrives av hans sønn Henrik? Dagne Groven Myhren er professor ved universitetet i Oslo.

Eidsvoll i Fokus-møte. Eidsvoll videre framover: Næringsliv, kulturliv, vekst i handel og turisme m.m.

Innlegg fra flere. Vi stiller opp.

Den kristne tro, med fokus på gudsbegrepet i Bibelen (GT og NT), og med tanke på vår egen tid.

Ved høgskolelektor Gunner Ljørdal.

Fredrikstad kirkeakademi

Sturla Stålsett: "Å være kirke i det livssynsåpne samfunn"

Sturla Stålsett har teologisk doktorgrad med fokus på frigjøringsteologi. Fra nyttår har han vært ansatt som prest i Sagene kirke. Tidligere har han bl.a. vært regionsansvarlig for Latin-Amerika i Kirkens Nødhjelp og de sju siste årene arbeidet han som generalsekretær i Kirkens Bymisjon, Oslo. I tiden 2010–2013 ledet han en komité nedsatt av Kulturdepartementet som har arbeidet med en fremtidig, helhetlig tros- og livssynspolitik i Norge.

Dag Skottene: «En troverdig tro – et kritisk blikk på åndelighet og gudsbilde»

Dag Skottene er utdannet sosionom, har studert sosiologi og pedagogikk. Har jobbet som lektor i videregående skole og som kursholder. Har skrevet bøkene «Sosialkunnskap» og «Livsmot til hverdagsbruk». En rød tråd i foredraget er brytningen mellom tro og tvil i møte med åndelige erfaringer. Hvilke typer åndelighet er genuine for meg? Hvilket gudsbilde blir formidlet i kristen forkynnelse? Hvordan skal vi forholde oss til alle de fenomenene som hevder å være av åndelig karakter? Hvor går grensen mellom rasjonalitet og åndelighet?

Møtepunkt Sør-Afrika 2014

KorLUREN og andre aktører formidler inspirasjon fra Regnbuelandet.

Lars Tore Bøe: Teopoetikk / teopoesi

Lars Tore Bøe; norsklærer, forfatter og journalist. Har også studert teologi. Han har uttalt: "Det kan synes som om den systematiske teologien er inne i en omdannelsesprosess. Jeg har derfor tro på en estetisk måte å tenke teologi på – poesi, bildende kunst, drama. Ikke fordi dette har vært fraværende i kirkehistorien, men vi trenger «nye språk» for å berøre «hjerterets landskap».

«To dager, en natt»

Kinosjefen gir oss førpremiere på en godbit fra årets filmfestival i Haugesund.

"Sandra får vite at sjefen hennes har gitt kollegene valget mellom å motta en bonus eller å la henne beholde jobben. Hun har én helg på å gå rundt fra kollega til kollega og overtale dem til å takke nei til de ekstra pengene slik at hun selv ikke skal bli arbeidsløs."

Vegard Bruun Wyller: Samvittigheten, en etisk utfordring

Vegard Bruun Wyller er spesialist i pediatri og arbeider som overlege ved Akershus universitetssykehus. Konverterte til Den katolske kirke i 2010.

“Kulturarv i mangfoldsamfunnet”

Norske Kirkeakademiers generalsekretær, Kristin Gunleiksrud Raaum, sier: Er det et motsetningsforhold mellom kultur og mangfold? Er kulturarv noe vi har for å ”beskytte oss” mot “andre”? I Norske Kirkeakademier erfarer vi hele tiden at det ER et rom for å BÅDE være opptatt av kultur, kunst og kirke OG å arbeide for økt mangfold og dialog. Ja, at det vel heller er slik at kulturarven kan fungere som møtested for forskjellighet. Et «livssynsåpent samfunn» står derfor ikke i noe motsetningsforhold til «den kulturelle grunnmuren».

Fysiker Katarina Pajchel: «Tro og vitenskap»

Katarina Pajchel arbeider som fysiker i Cern, ved verdens største organisasjon for partikkelfysikk. I Norge er hun nonne og fysiker på jakt etter svar på livets store spørsmål. “Som religiøst menneske er jeg opptatt av undring over hvordan skaperverket fungerer”, sier Katarina Pajchel.

Gjerdrum kirkeforum

Per Anders Nordengen: Å bli berørt av ord – et foredrag om entusiasme og kommunikasjon

Kristin Gunleiksrud Raaum: Bibelfortellinger uten juks!

Bibelens fortellinger har til dels fått en noe ublid skjebne. Når disse fortellingene blir gjenfortalt, er de ofte blitt temmet og lakkskodd – ikke minst overfor barn og unge. Fortellingene fremstår uten brodd og kraft, og helt uten fråde om bisset.

Sr. Maria Hildegard Koch: Kan vi tilgi alt?

Hva sier en sjelesørger til et fortvilet, troende menneske som ikke klarer å tilgi? Hvor viktig er skillet mellom personen som gjør gale handlinger og selve handlingen?

Foredrag ved pilegrimsprest Arne Bakken

Grenland kirkeakademi

Eskil Skjeldal: Hva skjer med troen når krisen rammer? En personlig beretning

Eskil Skjeldal, teolog, stipendiat i teologisk etikk ved MF. Tidlige re arbeidet som prest i DNK. Gitt ut boken *Den svake Gud*. Litteraturkritiker i Vårt Land. Fast spaltist i Dag og Tid, der han har skrevet serien *Skuldingar mot Gud*, om hva som skjer med troen på Gud når livet går i lås. Årsmøte.

Professor Halvor Moxnes: «Homofili- debatten i den norske kirke – fortid og fremtid»

Halvor Moxnes er professor i teologi ved Det teologiske fakultet. Han har særlig arbeidet med Det nye testamentet innenfor den samtidige kulturen, den historiske Jesus og tolkningen av ham i nyere tid.

Cecilie Stubberud Næss: Ledsagerprogrammet for Palestina og Israel

Cecilie Stubberud Næss har en mastergrad i statsvitenskap, hun arbeider nå delvis i videregående skole. Sommeren 2013 var hun 4 ½ måneder i Jordandalen som ledsager. Ledsagerprogrammet er et internasjonalt program i regi av Kirkenes Verdensråd. Gjennom ledsagerprogrammet utplasseres mennesker fra hele verden i utvalgte byer og landsbyer på Vestbredden og i Jerusalem. Der ledsager de palestinerne og israelere som med fredelige midler arbeider mot den israelske okkupasjonen.

Merete Thomassen: Fra frelse til «feelgood»

Bønnespråket er i endring. Tidligere ba kristne Gud om å bli frelst fra uår, sykdom og krig. I dag ber vi Gud om å skape gode følelser i oss og tilrettelegge for gode prosesser, så vi kan bli harmoniske og handlekraftige. Merete Thomassen er teolog, og tok i 2008 doktorgraden på avhandlingen *Kjønnssinkluderende liturgisk språk*. Hun er førsteamanuensis i liturgikk ved Det praktisk-teologiske seminar ved Universitetet i Oslo. Hva handler endringene om? Merete Thomassen svarer – med utgangspunkt i boka om bønnespråk, som hun utgav høsten 2013 sammen med Sylfest Lomheim.

Edvard Hoem: Vår kristne kulturarv – moderne demokrati

I forbindelse med grunnlovsjubileet vil han holde foredrag om de utfordringene som vår kristne kulturarv møter i et samfunn der mange livssyn skal leve side om side. Han legger vekt på at en tydelig presentasjon av de kristne tradisjonene og respekt for livssynsmangfoldet i det moderne samfunnet, er viktige vilkår for at det norske demokratiet skal fungere i framtiden. Forfatteren Edvard Hoem er særlig kjent for romanene *Kjærleikens ferjereiser*, *Prøvetid*, *Ave Eva og Mor og fars historie*, alle innstilt til Nordisk Råds litteraturpris. Han har oversatt Shakespeare og utgitt en stor biografi om Bjørnstjerne Bjørnson. Statsstipendiat fra 2012. Kristendommen har preget norsk historie i tusen år. Hoem vil spesielt ta for seg den motsetningsfylte rollen kirken har spilt i sentrale situasjoner siden 1814.

Eutanasi – en menneskerett?

Innledningsforedrag ved Morten Horn og Ole Peder Kjeldstadli. Åpen samtale etter foredragene. Samarbeid med Human-etisk forbund.

Morten Horn er overlege i nevrologi ved Oslo Universitetssykehus. Han er engasjert i debatten om legalisering av aktiv dødshjelp, og særlig opptatt av å diskutere dette i et humanistisk perspektiv. Ole Peder Kjeldstadli er leder av foreningen «Retten til en verdig død» og pensjonert lektor.

Groruddalen kirkeakademi

Vidar Kristensen: Ny salmebok – en ny salmeforståelse?

Forkaster Norsk salmebok 2013 en tradisjonsrik kirkelig verdighet? Fortrenger gospel kirkens gamle gregorianske sang og lutherske koraler? Betyr utvalget på 991 nummer fra alle verdenshjørner og stilarter at vi nå kan synge enda mer fulltonende enn før?

Vidar Kristensen er prosjektleder for Norsk salmebok 2013 i Kirkerådet. Han er teolog, har vært forlagssjef i Credo forlag og er forfatter, særlig av lærebøker for skolen. Han kjenner den nye salmeboken særdeles godt, og han er selv representert med 8 salmetekster, bl.a. «Jeg har en venn» og «Der det nye livet lever». I forbindelse med presentasjonen synger vi sammen fra den nye salmeboken. Hans Arne Akerø spiller.

Et større «Vi» - konferanse om religion og nasjon

Vi blir med på Norske kirkeakademiers konferanse om Grunnlovsjubileet 1814–2014.

Det blir fire foredrag om religionsfrihet og kulturarv, det norske «vi» og Luthers betydning for 1814 og for vår tid: Didrik Sjøderlind, redaktør i Humanist; Tom Egil Hverven, litteraturkritiker; Bente Engelsen, Riksarkivet; Nils Ivar Agøy, historiker og styreleder i Norske kirkeakademier.

Teolog Merete Thomassen: Fra frelse til feelgood?

Kirkens bønnespråk er i endring. Tidligere ba kristne Gud om å bli frelst fra uår, sykdom og krig. I dag ber vi Gud om å skape gode følelser i oss og tilrettelegge for gode prosesser så vi kan bli harmoniske og handlekraftige. Hva handler endringene om? Merete Thomassen svarer – med utgangspunkt i boka om bønnespråk, som hun utga høsten 2013 sammen med Sylfest Lomheim.

Merete Thomassen er teolog og tok i 2008 doktorgraden på avhandlingen *Kjønnsinkluderende liturgisk språk*. Som førsteamanuensis i liturgikk ved Det praktisk-teologiske seminar ved Universitetet i Oslo underviser hun vordende prester i liturgikk. Hun har selv hatt forskjellige prestestillinger bl.a. i Groruddalen.

Tore Laugerud: Kirkens møte med nyåndelighet – problem eller fornyelse?

I en stadig mer globalisert verden møter vi nye strømninger og bevegelser som påvirker både tro og hverdagsliv. Også i vår egen kirke skjer det endringer.

Tore Laugerud er prest i Areopagos, en kristen organisasjon som arbeider med religionsdialog, samtidsreligiøsitet, kristen spiritualitet – og å vise nestekjærlighet gjennom bistandsprosjekter.

Han vil gi et overblikk over hva som skjer på dette feltet og peke på en mulig vei videre. Hvordan kan vi være kirke i en ny tid, i møtet med annerledestroende?

Årsmøte

Tor Øystein Vaaland: «På stengte stier. Vandringer i Israel og Palestina»

I 2012 og 2013 la Tor Øystein Vaaland ut på flere vandringer i Israel og Palestina, dels alene og dels med kone og barn. I byer, landsbyer, bosettinger, flyktingeleire, kirker, synagoger og moske er møtte han "vanlige" mennesker og religiøse ledere. Denne kvelden tar han oss med på en vandring i det mangfoldige Israel og Palestina. Er fred og forsoning mulig?

Tor Øystein Vaaland er journalist, prest og forfatter. Han jobbet i NRKs nyhetsavdeling i en årrekke og i Morgenbladet. Han har vært menighetsprest i Ringsaker og generalsekretær i Rådet for psykisk helse. Nå er han sokneprest i Asker.

Tur til Eidsvollbygningen

Groruddalen Kirkeakademi pleier å begynne høstsemestret med en utflukt, gjerne til et historisk sted. I jubileumsåret 2014 har vi tenkt oss litt lenger enn vanlig, til Eidsvoll for å se stedet og bygningen der Grunnloven ble til. Det har vært stor pågang for å se den nyrestaurerte Eidsvollbygningen, så vi fikk ikke innpass før i oktober. Vi sørger for transport med privatbiler, og vi har bestilt lunsj og omvisning på Eidsvoll.

Haavar Simon Nilsen og Anne Hilde Laland: Kirken eller kirker?

Det finnes mange kirkesamfunn. Men finnes det mer enn én kirke? Hva betyr det å være kirke? I Groruddalen er de fleste kirkesamfunn representert, men bortsett fra Den norske kirke er katolikkene i klart flertall. Vi utfordrer en katolsk og en luthersk prest til å reflektere over kirkebegrepet ut fra sine ståsted.

Anne Hilde Laland har vært prost i Østre Aker-Groruddalen prosti fra 2005. Før dette var hun prost i Nord-Gudbrandsdalen og har også vært prest flere steder i landet. Hun er cand. theol. fra Det teologiske fakultet.

Haavar Simon Nilsen er kapellan i St. Johannes menighet (nå i Bredtvet kirke). Han var utdannet tømmer og landskapsarkitekt før han trådte inn i Dominikanerordenen i 2006. Han ble utdannet teolog i Lille i Frankrike og i Oxford.

§2 – om "jødeparagrafen" i Grunnloven

Dagne Groven Myhren vil ta for seg §2 og Wergelands kamp for å fjerne den såkalte «jødeparagrafen», som han mente var en skamplett på Grunnloven som han ellers satte høyt. Han gjorde opptakt til grunnlovsendring og fulgte opp i diktning og sakprosa. Hans far, Nicolai Wergeland, var medlem av konstitusjonskomiteen i 1814 og dermed medansvarlig for forbudet. Men han snudde senere og støttet sønnen offentlig.

Dagne Groven Myren er tidligere professor i nordisk litteratur ved Universitetet i Oslo. Hun er dr. philos. på Henrik Wergeland, og dessuten utøver i vokal folkemusikk.

Hamar kirkeakademi

Professor Sidsel Lied, Høgskolen i Hedmark: "Kjærlighet og ondskap: Verdier og dialoger i minnematerialet fra Domkirkeklassen i Oslo etter 22. juli 2011"

Sidsel Lied har gransket hilsener som ble lagt på Domkirkeklassen i Oslo etter terrorhandlingene i Regjeringskvartalet og på Utøya. Hun setter søkelys på hvordan kjærlighet og ondskap kommer til uttrykk i disse hilsenene, og spør: Hvilke verdier presenteres som truet av terroristen, i dette materialet? Og hvilke verdier løftes fram som viktige for samfunnet å slå ring rundt og verne om?

Professor Notto Thelle: «Vestlig østenlengsel, kan den berike vår kristne tro og vårt språk?»

Ideer og tanker beveger seg over landegrensene og verdenshav. Tanker og ideer fra andre religioner påvirker oss og blander seg med våre tradisjoner og vårt religiøse språk. Vår kultur og våre tradisjoner berikes og utfordres. Kanskje også utvannes vår kultur og tro? Det synes å være inn i tiden å plukke litt herfra og litt derfra. Visdom fra buddhisme og Østens tanke sett populariseres og omsettes til en rekke ulike skoler for personlighetsutvikling. Ikke alt er like seriøst. Men andre har hentet dyp inspirasjon til sin kristne meditasjon fra Østens innsikt og kunnskap. Trappist-munken Thomas Merton og filosofen Alan Watts har for eksempel åpnet opp en større interesse for Østens tenkere og religiøse tradisjoner.

Vi har bedt Notto Thelle, professor emeritus fra det teologiske universitetet i Oslo, å se nærmere på hva som beriker og hva som er utfordringen i de filosofiske og religiøse strømninger vi mottar fra Østen. Notto R. Thelle har bodd og virket i Japan i mange år. Han var fra 1985 til pensjonsalder, professor i misjonsvitenskap og økumenikk ved UIO.

Møtet arrangeres i samarbeid med Hamar misjonsforening, Det norske misjonselskap.

"Høsten vi ble svenske" - en feiring av broderskap og musikken vi deler

Konsert, kåseri og allsang i anledning 200 års jubileet 1814–2014. En norsk-svensk musikalsk forbrødring. En musikalsk union av norsk romantisk musikk og svenske melodier som har festet seg i våre hjerter. Mannskoret KK fra Lunner og Gran, Hadeland, Merethe Trøan og Gudbrand Skiaker – sang, Roy Bakke - trompet, Trond Våge – domorganist, Per-Øivind Sandberg – tidl. statsarkivar og dagens kåsør.

Rifat Kassis: "Å være kirke på Vestbredden og i Gaza"

Rifat Kassis er en av forfatterne av Kairosdokumentet, brevet fra Palestinas kirker til kirkene verden rundt, med bønn om å bli hørt og hjulpet. Rifat Odeh Kassis bor på Vestbredden. En aktiv menneskerettsforkjemper og politiker. Han er forfatter og en engasjerende taler. Han er flere ganger arrestert og satt i fengsel av den israelske stat. Han startet Palestinas YMCA og YWCA.

Stortingspresident Olemic Thommessen: «Hva er det å være norsk anno 2014?»

Hamar domkor deltar. Møtet arrangeres i samarbeid med Hamar menighets domkirkeutvalg.

Harstad kirkeforum

Prest Einar Gelius: Folkekirken

Sokneprest Nils Christian Hjort: Astrofysikk og skapelsen

Torbjørn Olsen: De siste pavene, Pave Frans

Kunstnerisk innslag: Fløytist Steinar Døvle og organist Wolfgang Schmitt.

Roald Kristiansen: Svarteboka i Trondenes

Katolsk forum Asker og Bærum

Sr. Ane-Elisabeth Røer: «Gud, bøker og edderkopper – kan barnebøker føre oss tilbake til Gud?»

Foredraget tar utgangspunkt i bokserien om Freddy edderkopp. Leseren følger Freddy gjennom hans opplevelser og får en morsom og lærerik innføring i klosterlivet.

Sr. Ane-Elisabeth er dominikanerinne ved Sta. Katarinahjemmet. Hun har hovedfag i filosofi.

Jan Schumacher: «John R. R. Tolkien og «Ringenes Herre» – et katolsk forfatterskap»

Foredraget tar utgangspunkt i Tolkiens vitenskapelige arbeid med heltekvadet om *Beowulf*, som skal ha vært inspirasjonen til skikkelsen Gandalf. Jan Schumacher er førsteamanuensis i kirkehistorie.

Ole Bendik Heggveit: "Al Mukhales-senteret i Syria"

Senteret er samlingspunkt og skole for barn i Homs, og et svært viktig tiltak i et land hvor infrastrukturen er brutt nesten fullstendig sammen. Caritas støtter arbeidet. Ole Bendik Heggveit, Klassisk Forum, representerer den norske vennsapsgruppen til sentere t.

Vårtur. Økumenisk pilegrimsvandring mellom Tanum og Haslum kirke.

Starter med andakt i Tanum kirke, så følger organisert vandring, som avsluttes i Haslum kirke.

Arrangeres sammen med Tanum kirke, Haslum kirke, Asker og Lommedalen kirkeakademier og Pilegrimsfellesskapet St. Jakob.

20-årsjubileum

Del I: Historie, økumenikk og spiritualitet.

Historien om Katolsk Forum Asker og Bærum v/ p. Jo Neve, SM. *Forholdet mellom økumenikk og kirkeakademibevegelsen* v/ Knut Refsdal, generalsekretær, Norges Kristne Råd. *Spirituell veiledning* v/ Sr. Marit Brinkmann, CSJ.

Del II: Dagen og fremtiden

Å være ung katolikk i dag v/ p. Khiem Duc Nguyen, NUK, *Karitativt arbeid i nærmiljøet* v/ Alexander Golding, Caritas Norge, *Tros- og menighetsliv fremover* v/ sogneprest Arne Kirsebom, SS.CC.

Hva menigheten har ønsket seg fra seminarene v/Gunnar Markussen

Katolsk Forum Asker og Bærum de neste 20 årene v/ Benedicte Brøgger

Wolfgang Plagge: Indisk ragamusikk og juletoner

Katolsk forum Bergen

Ola Breivega: «Ordet og orda – katolsk messespråk før og etter andre Vatikankonsilet»

Ola Breivega er filolog og tidligere leder i Noregs Mållag, involvert i utarbeidelsen av Missale Parvum på nynorsk.

Erik Andreas Holth: «Fastetid og fasteskikk. En liturgisk epoke eller et program for et helt kristenliv?»

Erik Andreas Holth er teolog og lektor ved Sotra videregående skole, tidligere prest i DNKK, konvertitt til den katolske kirke.

Filosof og forfatter Nina Karin Monsen: «Sorg og lidenskap. Filosofiske refleksjoner»

Ståle Johannes Kristiansen: «Forståelsen av «sannhet» i nyere katolsk tenkning»

Ståle Johannes Kristiansen er universitetslektor ved Universitetet i Bergen.

«Hva er en katolsk skole? St. Paul grunnskole og gymnas i Bergen»

v/ Ronny Michelsen, rektor ved St. Paul skole - grunnskole og gymnas og Petter Gjessing, undervisningsinspektør/rektors stedfortreder ved St. Paul gymnas.

Spesielt program på St. Paul gymnas på Florida. Programmet begynner med messe i Sta. Sunniva kapell v/ St. Paul etterfulgt av foredrag og omvisning på skolen.

Jan Schumacher: «J.R.R. Tolkien og Ringenes Herre – et katolsk forfatterskap»

Jan Schumacher er kirkehistoriker og førsteamanuensis ved Menighetsfakultetet, nylig avgått med pensjon.

Katolsk forum Stavanger

Redaktør, forfatter og kommentator Erling Rimehaug, Vårt Land: «Erfaringer med veiledningstradisjonen etter den kristne mystikeren Johannes av Korset»

Rimehaug foreleser med utgangspunkt i sin bok «Tørsten gir lys» (2007) – om hvordan den karmelittiske spiritualitet har virket inn på hans trosliv og samfunnsforståelse. Han fikk Emmausprisen for denne boken som årets beste kristne bok.

Pater Robert Christian O.P.: «If the Catholic Church Already Has All the Means of Holiness and Truth, What Does She Gain in Ecumenical Dialogue?»

Dominikanerpater Robert Christian er professor i teologi ved det pavelige universitetet Angelicum i Roma. Han er også teologisk rådgiver for Troskongregasjonen i Vatikanet. I senere år har han særlig arbeidet med spørsmålet vedrørende en mulig enhet mellom den katolske og anglikanske kirke. Han vil i sitt foredrag drøfte forholdet mellom den katolske kirkes egenforståelse som kirkesamfunn på den ene siden og den katolske kirkens økumeniske relasjoner på den andre siden.

Bernt Oftestad: «Fra statsreligion til statskirke i et liberalt demokrati»

Foredrag om 1814 og den nye staten/religionen ved Bernt Oftestad, professor i kirkehistorie ved Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo.

Ordenssøster Anne Bente Hadland O.P.: «Et år med pave Frans – hvem er han, hva vil han?»

Sr. Anne Bente Hadland er dominikanerinne ved Katarinahjemmet i Oslo, men er født og oppvokst i Stavanger og har tilhørt St. Svithun katolske menighet fra hun var barn. Har vært leder for Informasjonstjenesten i OKB, og arbeider hovedsakelig med foredrags- og skribentvirksomhet.

Bente Bergesen: «Legmarist - en fromhetsform for vår tid»

Bente Bergesen tilhører St. Svithun menighet, er lærer på Johannes Læringscenter og har interessert seg for maristenes retrettvirksomhet i flere år.

Jan Schumacher: «Bibellesning i middelalderen»

Kirkehistoriker Jan Schumacher var tilknyttet menighetsfakultetet i Oslo i 39 år. Han er forfatter av flere bøker, bla. *Kirken i middelaldersamfunnet* (Tano Forlag, Oslo 1987).

Arr. Sola kyrkjeakademi i samarbeid med Katolsk forum i Stavanger.

Katolsk forum Trondheim

Priorinne Katarina Pajchel: «Gud og fysikken. Er vitenskapen en trussel mot Gudstroen?»

Da pave Benedikt XVI viste seg på Peterskirkens balkong etter pavevalget i 2005 hadde han på seg den tradisjonelle røde mozzettaen (skulderkappe) og et ornamentert kors. Frans droppet kappen og ornamentene da han steg ut på balkongen i 2013. Mediene leser tegn og symboler og har gang på gang varslet brudd og fornyelse i Roma. Men hva er egentlig endring i Kirken? Og hva er kontinuitet? Hvor viktige er tegnene og symbolene for å lese det som skjer?»

Maria Sammut er lede at pastoravdelingen ved i Oslo katolsk bispedømme. Hun er Master i teologi og doktorgradsstipendiat ved Det teologiske menighetsfakultet i Oslo, med avhandling om «The Theology of Tradition of Joseph Ratzinger: A Historical and Systematic Analysis».

Arkitekt Arne Gunnarsjå: «Kirkekunst i Roma»

Arkitekt og tidligere domkirkearkitekt Arne Gunnarsjå vil holde foredrag om «Roma – den evige stad». Gunnarsjå har bodd mange år i Roma og kjenner byen ut og inn. Han deler gjerne sin kunnskap og sine opplevelser med andre. Mange har også hatt gleden av hans bok «Roma i små porsjoner» som guide på sin vandring.

Førstebibliotekar Even Hartmann Flood Gilbert Keith Chesterton

Gilbert Keith Chesterton (1874–1936) var en utrolig produktiv og allsidig forfatter, mest kjent for sitt forsvar for den katolske tro, men også for sine kriminalfortellinger om presten father Brown. Hans skrifter har inspirert blant annet Sigrid Undset, Umberto Eco, Mathama Gandhi og mange flere. Foredraget vil mest handle om hans forhold til den katolske tro. Chesterton er stadig diskutert og kommentert, og mange av hans skrifter er gratis på internett.

Arkeolog Øystein Ekroll: Olavrelikvien i Oslo

Foredraget vil handle om den såkalte St. Olavrelikvien i Oslo og om Olavsrelikvier generelt.

Kirkeakademiet i Asker

Vårens tema: Røtter og rebeller

I 2014 er det 200 år siden vi ble en selvstendig, demokratisk stat med egen grunnlov. Dette vil bli feiret på høyst ulike måter gjennom hele året. Det perspektivet vi har valgt for vår deltakelse i feiringen, er at samfunnet har sterke røtter — den innsats som er gjort av mennesker gjennom historien, mens utviklingen — veksten, om man vil — er avhengig av krefter som ikke bare godtar tilstanden som den er, men utfordrer det bestående gjennom kritiske spørsmål og grensesprengende handling. Disse kreftene — rebelske som de kan være — kan manifestere seg både gjennom enkeltmennesker og bevegelser. Men også i bevegelsene står enkeltmenneskene sentralt.

Dr. theol. og teaterviter Kari Veiteberg: Jacob Jervell: et portrett av teologen, læreren og presten – og av en av kristen-Norges klokeste rebeller

Teologen Jacob Jervell (f. 1925) er en av vår kirkes største tenkere. Som Norsk Biografisk Leksikon skriver, ble han i den norske offentlighet prototypen på “en moderne teolog”, en som ikke underslo de kritiske spørsmål. Han ble et motsigelsens tegn, forhatt av noen og elsket av andre. Hans intense engasjement og evne til spiss-formulering, men også hans eksistensielt orienterte teologi, fikk enkeltmennesker til å kjenne seg hørt og sett. Dr. theol. Kari Veiteberg har nylig utgitt boken *Jacob Jervell. Et portrett*.

Forfatter Karsten Alnæs: Hvem er heltene i 1814?

I februar er det rebellene på Eidsvoll i 1814 vi skal stifte bekjent-skap med. Forfatter Karsten Alnæs har nylig utgitt boken 1814 Miraklernes år. I sitt foredrag vil han ta for seg spørsmål som hvilke eidsvollsmenn fremmet de mest radikale og opprørske forslagene, og hva slags gjennomslag fikk de i Grunnloven og senere? Var det noen ekstreme representanter som ikke fikk gjennomslag, men som så inn i fremtiden? Hva med Grunnloven som ble vedtatt den 4. november etter tvangsekteskapet med Sverige? Representerte den et stort tilbakeskritt? Hvem er heltene i 1814?

Plateprodusent og forfatter Erik Hillestad: Kunsten – kulturens utfordrer

I marsmøtet er det kunsten som er rebellen — kunsten som alltid vil være i kritisk opposisjon til kulturen, som utfordrer det aksepterte, og som ofte skaper uro i den selvtilfredshet et samfunn gjerne faller til ro i. Leder av Kirkelig Kulturverksted, plateprodusent og forfatter Erik Hillestad har i mange år vært en viktig og utfordrende bidragsyter i debatten om kunstens plass i kirken og kirkens plass i kunsten.æ

Høsten tema: Grunnlovsjubileum - hva er det egentlig vi feirer?

Våren 2014 markerte vi årets viktige grunnlovsjubileum på tre møter der vi så på forholdet mellom noen av nasjonens røtter og de rebellene som bidrar til at vi som et demokratisk samfunn ikke står stille. I høst skal vi fortsatt kretse rundt vårt eget samfunn og dets verdier. Vi stiller det retoriske spørsmål: Hva er det egentlig vi feirer når vi i 2014 feirer grunnloven og det norske demokrati? Feirer vi først og fremst det som skjedde på Eidsvoll for 200 år siden, eller feirer vi det verdigrunnlaget vi legger til grunn for samfunnet vårt i dag?

Dramatiker Terje Nordby: Hva er dette som kalles norsk kulturarv?

Først ut i høst er forfatter og dramatiker Terje Nordby. Han går med kritisk blikk inn i begrepet norsk kulturarv og drøfter både hva som særpreger den, hvordan den alltid har vært påvirket utenfra, og hvordan en nasjons kulturarv er i fare hvis den blir forstått som noe statisk. Terje Nordby er kanskje mest kjent fra NRKs mangeårige programserie «Mytekalenderen». Som dramatiker har han en omfattende produksjon. Han har bl.a. fått Ibsenprisen for en samling dramatiske tekster og Riksmålsforbundets pris for godt språk i eteren.

Idéhistoriker og forfatter Håkon Harket: Paragrafen

Til oktobermøtet kommer Håkon Harket som gjennom en årrekke har studert bakgrunnen for Grunnlovens store skamlett: paragraf 2 som slo fast at «Jesuitter og Munkeordener maae ikke taales. Jøder ere fremdeles udelukkede fra Adgang til Riget». I sin kritikerroste bok Paragrafen gir Harket gode svar på hva som fikk de ellers så radikale og frihetselskende eidsvollsmennene til å skrive dette. Harkets foredrag vil være et utmerket utgangspunkt for å samtale om dagens norske samfunn gir full frihet for alle mennesker!

Historiker og rådgiver i Riksarkivet Bente Engelsen: Martin Luther tur/retur – religionsdebatt og valgordning med hilsen fra historien

Vi avrunder vår jubileumsmarkering med et foredrag av én av dem som har stått sentralt i tilretteleggingen av det nasjonale grunnlovsjubileet. Historiker Bente Engelsen er rådgiver i Riksarkivet og har vært prosjektleder for deres omfattende feiring. Hun tar oss tilbake til hendelsene i 1814 og vil fortelle om valgene som foregikk i kirkene, om kongens og prestenes rolle, om makt og politikk, og om historiske, teologiske og religions-politiske perspektiver på det som skjedde i 1814.

Kirkeakademiet i Steinkjer

Jahn Otto Johansen: Romfolket – hvorfor er de ikke som oss andre?

Her får vi høre om romfolkets historie og kultur. Er de kun fattige tiggere som mange har problem med å forholde seg til? Er dette hele bildet eller finnes det suksesshistorier? Hva kan vi gjøre for å hjelpe dem som trenger det på en klok måte uten at de må bli som oss?

Jahn Otto Johansen har en allsidig akademisk utdannelse fra inn – og utland. Han har skrevet mange titalls bøker hvor mange er oversatt til flere språk. Han har undervist ved mange lærersteder i inn- og utland og han har en mangeårig journalistisk karriere fra norske aviser og ikke minst som journalist i NRK.

Dramatisk død. Var det min skyld?

Innlegg og paneldebatt v/ fagpersoner og noen som ble rammet.

Vi får ta del i mange forskjellige opplevelser fra folk som har opplevd dramatiske dødsfall i livet. Den som forvolder død. Den som mistet en. Den som er først på ulykkesstedet. Den som varsler dødsfall. Den som overlever. Den som føler skyld.

Kulturkveld v/ Ragnar Evenstad, Hildegunn Eggen og Øivind Berg: Falkbergets liv og diktning.

Ragnar Evenstad er redaktør av boken «Vendt mot lyset. Johan Falkberget i liv og diktning» og utdannet lærer. Hildegunn Eggen er skuespiller og godt kjent lokalt og nasjonalt. Øivind Berg er lærer og musiker.

Grunnlovsjubileet 1814-2014. "De som grunnloven glemte"

Hvordan grunnloven glemte og ekskluderte. Jøder og jesuitter ble utvist fra riket og samene er ikke nevnt. Ved Karl Knutsen, Representant fra Det Mosaiske Trossamfunn i Oslo; Oddvar Andersen, representant for den samiske befolkning, leder for Sameforeningen i Steinkjer i tidligere leder av Samisk kirkeråd, økonomisjef i Nord-Trøndelag Fylkeskommune og Frode Fjellheim, musikkprofessor, komponist og utøvende kunstner.

«Toppidrettens indre fiender».

Toppidrett og etikk. Etske dilemmaer som dukker opp når penger, doping og «The winner takes it all» tar over for idealer som «det viktigste er ikke å vinne men å delta», «en sunn sjel i et sunt legeme» og «idrett for alle».

Ved Gunnar Breivik, «idrettsprofessor»; Anders Bardal, skihopper og Anna Lian, «Breddefotballfrue».

Rein Austdal: «Fra drøm til virkelighet.» Drømmen som veiviser.

Drøm og drømmetydning er kjent fra gammel tid. Et kjent eksempel fra Bibelen er Josefs drøm om de sju fete og de sju magre år i Egypt. Rein Austdal er profesjonell drømmepedagog og underviser i drømmer og positiv psykologi. Han mener drømmene kan brukes som et effektivt redskap for personlig utvikling. Siden drømmene er personlige og springer ut av oss selv, er de kun opptatt av vårt eget beste. De forsøker aldri å påtvinge oss andres krav eller forventninger.

Gro Merete Hjertvik er pianist fra Levanger. Hun bidrar denne kvelden med musikalske innslag (fylkesmusiker siden 1994).

Kirkeakademiet i Øyer

Allehelgensdag (Alle sjelers dag): Gamle gravferdstradisjoner v/ konservator på Maihaugen Kåre Hosar

Prestens tale fra Peer Gynt framført av Morten Jostad. Innlegg om gjenfylling av graver v/ Øyvind Sagedal Dette arrangementet går inn i serien med gravferdsarrangement, som vi har fått prosjektstøtte til.

Kabaretkonsert ved Liv Oddveig Midtmageli og Ingo Schauser

Musikk: Kurt Weill, tekster: Bertolt Brecht m.fl.

I'm a stranger here myself. Velkommen til en Cabaret-konsert med musikk av Kurt Weill og tekster blant annet av Bertolt Brecht.

Vi er i mellomkrigstidens Berlin. De to kunstnerne Bertolt Brecht og Kurt Weill blir begge jaktet på, både på grunn av sin jødiske bakgrunn, men også fordi de var politisk engasjerte kunstnere i kampen mot nazismen. Europa sto i brann. Perioden er omtalt som den verste kriseperioden i Europas historie, både økonomisk, sosialt og kulturelt. Som et resultat av sitt arbeid ble de begge tvunget i eksil i 1933.

Det er denne verdenen Liv Oddveig Midtmageli og Ingo Schauser tar oss inn i med denne kabaretkonserten. Samtidig er dette også høyst aktuelt i dag. Europa står overfor store utfordringer: svært høy arbeidsledighet, sosial eksklusjon og fremmedhat. Som i mellomkrigstiden er for mange spørsmålet: Hvor går vi, hvem er vi, hvor hører vi hjemme, hvem kan vi stole på? Hva er frihet? Hva kan/vil jeg tolerere?

Tredjedagskonsert – julekonsert med tenor Mikkel Skorpen og pianist Dorina Komani i Tretten kirke

Samarbeid med Utvalget for kirkemusikk.

Kragerø kirkeakademi

Fra forsakelse til «feelgood»

Om endringer i religiøse uttrykksformer og norsk religiøst liv. Sosiolog Pål Repstad og språkviter Anne Løvland fra Universitetet i Agder, med bakgrunn i forskningsprosjektet RESEP.

«Israel/Palestina. Historien, holdninger og konflikten, er den farlig i Norge i dag?»

Ved Anne Sender fra Det mosaiske trossamfunn og forfatter av boka *Vår jødiske reise*.

Jan Oskar Utnem: «Tilgivelse og forsoning»

Nils Tore Andersen: «Demokrati i Den norske kirke»

Kristiansund Kirke Kunst Kulturakademi

Kristiansund Kirke Kunst Kulturfestival 2014:

Åpningskonserter

John Rutter: Magnificat, 1. sats

Leonard Bernstein: Chichester Psalms for kor, orkester og guttesopran

George Gershwin: Rhapsody in Blue for klaver og orkester. Solist: Sveinung Bjelland

Kristiansund kammerkor, Festivalens symfoniorkester

Peder A. Rensvik, dirigent

Festivalkunstner: Tore Bjørn Skjølsvik

Åpning i Bystyresalen ved Festivalkvartetten.

Poetisk tale

Øyvind Varkøy, musikk

Kjetil Bjerkestrand, arrangementer

Tekster av norske lyrikere: Halldis Moren Vesaas, Gunvor Hofmo, Arnold Eidslott, Jens Bjørneboe m.fl.

Synnøve Rognlien – sang, Eivind Aarset – gitar, Birger Mistereggen – perkusjon, Kjetil Bjerkestrand – tangenter, Festivalkvartetten.

Skål for livet

Veslemøy Solberg – sang, Sven Ohrvik – tangenter

Samtale og samspill

Arve Tellefsen i samtale og samspill med Festivalkvartetten.

Terje Rypdal: Urfremføring

Terje Rypdal og Kristiansund Sinfonietta: Concertino for fiolin, el-gitar og Sinfonietta.

Geir Inge Lotsberg – solist fiolin, som også spiller Halvorsens «Air Norvègien» i anledning Halvorsens fødsel i 1864.

Terje Rypdal – el-gitar, Kristiansund Sinfonietta, Lars-Erik ter Jung – dirigent.

Samklang

Nordic Voices – sang, Nils Petter Molvær – trompet.

Festivalgudstjeneste

Kristiansund kammerkor, Strykeorkester.

Sigrid Vetleseter Bøe – sopran og solist, Rune Tylden – orgel, Margaret Rensvik – orgel, Lars Ove Skaret – sogneprest, Peder A. Rensvik – dirigent.

Lillesand kirkeakademi

Marta Norheim: «Gud i samtidslitteraturen»

Musikalsk innslag: Sissel Sjødal.

Petter Skippervold: «Fenomenet Bibelen»

Filmen om Hannah Arendt

I samarbeid med filosofikafeen.

Gry Stålsett: «Skam og ensomhet – depresjonsepidemien i dagens Norge»

Kunstnerisk innslag: Jens Olai Justvik og Yngve Mathisen

I samarbeid med Lillesand kunstforening og Forskningsdagene på UiA.

Terje Nordby: «Kulturarv i mangfoldsamfunnet»

Kunstnerisk innslag: Indre Blindledens mannsangforening

Per Jerstad: «Universet og dets tilblivelse»

Kunstnerisk innslag: LinnErlene. I samarbeid med Filosofikafeen.

Lørenskog kirkeakademi

Biskop i Borg, Atle Sommerfeldt: "Kristendommen som nøkkel til å forstå vår kultur og vårt samfunn"

Filmen "En prest og en plage" i samarbeid med Lørenskog kino

Elias Akselsen: «Taternes historie i Norge»

Forfatter og sanger Elias Akselsen forteller om taterfolket og synger romanisanger. Med sin spesielle stemme og utstråling er han den fremste representanten for romanifolkets musikk i Norge, som for alvor kom frem i lyset mot slutten av 1990-årene. Akselsen er for øvrig evangelist i pinsebevegelsen.

Anne Sender: «Min jødiske reise»

Anne Sender er mottaker av Brobyggerprisen 2014 og Fritt Ords pris 2014. Hun vil fortelle om sin jødiske reise. Anne Sender har bakgrunn som forstander i det Mosaiske trossamfunn. «I boken *Vår jødiske reise*, som ble publisert i 2013, redegjør Anne Sender blant annet for sine holdningsendringer i forbindelse med den israelske politikken på flere områder.

I Fritt Ords begrunnelse heter det at "Skribenten og foredragsholderen Anne Sender i en årrekke markert seg som en viktig stemme og tydelig debattant i spørsmål om antisemittisme, Midtøsten-konflikten og hatefulle ytringer med utgangspunkt i jødernes situasjon. Hun har fastholdt sin dype respekt for den jødiske tradisjonen og det jødiske folks skjebne.»

Filharmoniens julekonsert i Konserthuset

Moss kirkeakademi

Anne Sender: «Vår jødiske reise»

Ivar Flaten og Senaid Kobilica: «Islam og kristendom i Norge – duett eller duell?»

Didrik Sjøderlind: «Kristen-Norge – en oppdagelsesreise»

Erling Rimehaug: «Mellom Bedehuset og folkets hus»

Møtestedet på Hadeland

Karsten Alnæs: 1814 – miraklenes år

Årsmøte og besøk av Kristin Gunleiksrud Raaum

«Prøysens evangelium»

I rammen av Prøysen-jubileet har "Møtestedet" et ønske om å få frem andre sider ved vår folkekjære visedikter enn dem som til daglig trekkes frem. Vi har derfor kalt vårt arrangement 29. september kl. 19.00 for "Prøysens evangelium". Ved hjelp av ulike tekster med fortellingsstubber og visemateriale vil vi vise hvordan Prøysen stimulerer til ettertanke over de store spørsmål i livet. Til å hjelpe oss med dette har vi invitert domprost Leif Jørn Hvidsten fra Hamar til å holde foredrag om dette tema. Kore Karteswingen vil fremføre noen av Prøysens viser. Dette foregår i Mariakirken.

Lys på Døden

Det Norske Teatret skal sette opp "Brørne Løvehjarte" i høst. Mange av oss som opplevde denne fortellingen som mulig lektyre for barna våre, fant her en unik billedfortelling om døden og livet bakenfor. Møtestedet har invitert regissøren for teateroppsetningen, Svein Sturla Hungnes til å fortelle om hvordan de har arbeidet med teksten og hva de ønsker at folk skal tenke videre på. Begge hovedrolle-skuespillerne blir også med, sammen med en musiker. Etter innledningen blir det rikelig med tid til spørsmål og samtale med utgangspunkt i våre egne tanker om livet og om døden.

Nordre Aker kirkeakademi

MUSIKK OG MALERI HØSTEN 2014

Tre onsdager på rad inviterer Nordre Aker Kirkeakademi til kulturkvelder under overskriften Musikk og Maleri. Utgangspunkt for disse kveldene denne gang er tre malere, som alle maler bibelske bilder som en del av sin kunst. Til disse malerne knytter vi samtidens musikk.

Lutt, lyst og lidelse

Hieronymus Bosch levde et stille liv i fødebyen Hertogenbosch. Men han maler fantasifulle og grusomme bilder i sterk kontrast til hans ytre, rolige liv. Maleriene hans er fulle tro og angst, og av symbolikk det kan være vanskelig å forstå. Hvor har han dette fra?

Luttmusikken og sangene til lutt er tidens musikalske uttrykk. Den største av luttkomponistene var John Dowland, som var hofflutenist både hos Christian IV i Danmark og hos Elisabeth I i England. Denne musikken har også røtter tilbake til trubadurtiden i Provence på 1100- og 1200-tallet.

Fra jødernes ghetto til kongens hoff

Rembrandt van Rijn kan kalles evangelisten i kunsthistorien, med alle sine bibelske motiver. Han maler for velstående borgere og handelsfolk i en tid da Amsterdam blir senter for verdenshandelen. Lykken og suksessen i livet snur. Han blir bankerott og må flytte inn i byens jødiske ghetto. Der lager han noen av sine beste verk, før han ender sitt liv i fattigdom.

I England er Henry Purcell tidens store komponist. I sitt korte liv har han en enorm produksjon i alle genrer, teatermusikk, kirkemusikk, dansemusikk og ikke minst den banebrytende operaen «Dido and Aeneas».

Russere på modernismens arena

Marc Chagall er russisk jøde. For en ortodoks jøde er det uhørt å være bildende kunstner. Men Chagall er nok ingen ortodoks jøde, heller ingen ortodoks maler. Han blir en av våre fremste

modernister, samtidig med Picasso og Matisse. Han har sin egen stil, som ble møtt både med likegyldighet, hat og kjærlighet. Hva kan han som jøde mene, når han maler Jesus korsfestet? Igor Stravinskij oppsummerer 1900-tallets musikk gjennom sitt lange liv i Russland, Frankrike og til slutt USA. Han er innom så å si alle musikalske genre og skriver århundrets betydeligste verk både i balettmusikken og den religiøse musikken, men er også innom underholdningsmusikken i Hollywood.

Ringerike kirkeakademi

Otto Krog: Keltiske røtter i norske eventyr

Otto Krog er skogtekniker og sivilingeniør og således utdannet fjernt fra dette foredragstema, som imidlertid ble mer aktuelt i lærerrollen på folkehøgskole og arbeid i sosialpedagogisk bofellesskap. Som autodidakt og livslang elev i visdomstradisjonen med sine eksistensielle og kristne grunnspørsmål, oppdaget foredragsholderen at keltisk kristendom og de norske folkeeventyr har et dypt slektskap og at begge formidler store nåtidsaktuelle verdier. Dette foredraget er et lokalt svar på utfordringen fra tidligere foredrag (Harald Olsen: "Keltisk kristendom" og Karl Gervin: "Har kirken mistet sin hukommelse?"). I etterklngen av 200-årsfeiringen (Jørgen Moe) synes det dessuten berettiget å fokusere på keltisk-kristne spor i noen av folkeeventyrenes dype budskap. Det vil være en fordel, men ingen betingelse, å kjenne hovedinnholdet i eventyret: "Askeladden og de gode hjelperne".

Karsten Alnæs: 1814

Gudmund Bakke: Hellige steder

Da kristendommen ble innført tidlig på 1000-tallet før kongene hardt fram mot ringerikingene, som nektet å gi slipp på sin gamle tro. På 1100- og 1200-tallet ble det bygd fem steinkirker på Ringerike. Minst en av dem (Norderhov) ble bygd på steder hvor det tidligere hadde stått et hov, og flere gårdsnavn nær de andre kirkene vitner om en gammel asa-dyrking. Gudmund Bakke (f. 1948) fra Åsbygda er utdannet cand. philol. med historie hovedfag, og fullførte høsten 2013 Holes nye bygdebokverk i seks bind. Han har tidligere skrevet skolehistorie for Vang og Åsbygda skoler, historien om Vågårdsgruppa 1944-45, flere gårdshistorier og en rekke lokalhistoriske artikler i heftet Ringerike.

Grunnlovsmarkering på Jevnaker

Markeringen er et samarbeid mellom Jevnaker Menighet, Ringerike Folkedansgruppe, Jevnaker Korforening, Jevnaker Frivilligsentral, Ringerike Kirkeakademi, Jevnaker Bygdekvinnelag, Jevnaker Historielag, Pilegrimssenter Granavollen og Jevnaker Ungdomskorps/Stranden Musikkforening.

Terje Nordby: "Kulturarv i Mangfoldsamfunnet"

Foredraget er et samarbeid mellom Ringerike Bibliotek og Ringerike Kirkeakademi. Terje Nordby ble født i Nord-Odal i 1949, og har bodd i Venezia og i Hellas, før han i 2003 flyttet tilbake til Oslo. Terje Nordby er en kulturformidler av de sjeldne. Hans «Mytekalender» er det programmet som har vakt størst lytteroppmerksomhet på P2. «Mytekalender» ble etter hvert utgitt i bokform, et bind for hver av de fire årstidene. Terje Nordby har gitt ut tjuetalls bøker, flere av hans arbeider er prisbelønnet. Han er en mye brukt dramatiker, og blant de siste arbeidene hans finner vi oratoriet til «Den unge pilegrim» framført i Nidarosdomen i 2012. Han har også vært foredragsholder, og en stemme i debatten her til lands om den norske kulturarven i dagens mangfoldsamfunn. Dette er tema for Nordbys foredrag, og med forfatterens gode formuleringsevne, spenstige assosiasjoner og sans for humor, ser vi fram til høre ham.

”Ni Lesninger”

Prosjektet er et samarbeid mellom Ringerike Kirkeakademi og Norderhov Menighet.

Ringsaker kirkeakademi

Grunnlovsjubileet markeres hele året

Ja, vi elsker... demokrati, frihet og mangfold!

”Grunnloven er levende, dagsaktuell og avgjørende for Norges identitet og utvikling som liberalt demokrati. Skal Grunnloven fortsette å ha denne rollen, må den formidles på nytt til hver ny generasjon. De som vokser opp i dag, må ta den til seg og gi den mening på egne premisser. Likeså mye som en feiring av fortiden bør jubileet være en investering for fremtiden.” Ja, slik står det skrevet i måldokumentet for Grunnlovsjubileet 2014.

Ringsaker kirkeakademi vil gjerne bidra til en slik framtidrettet profil på jubileet. I særlig grad vil vi være opptatt av hva som kan bidra til å skape det ”store vi” i dag. Men det lar seg ikke gjøre uten å ha med noe av forhistorien.

Årsmøte og temakveld: Å bygge det norske ”vi” med grunnloven som utgangspunkt

v/ pensjonert lektor Marie Kløvstad Øye. Grunnloven åpnet for en endringsprosess som utvidet demokratiet, en suksesshistorie med tilbakeslag og mørke flekker.

Markering av Grunnlovsjubileet

I et rundskriv til alle landets biskoper fra tronfølger Christian Frederik ba han om at det ble holdt ekstraordinære bededagsgudstjenester i alle landets menigheter søndag 25.febr. 1814. Etter gudstjenesten var det edsavleggelse og valg av valgmenn. Valgmennene ble så samlet for å peke ut representanter fra sitt amt til Riksforsamlingen på Eidsvoll.

Ringsaker kirke var en av de 39 «valgkirkene» i landet i 1814. Dette markeres med en jubileumsgudstjeneste kl.11 med påfølgende program der tidligere statsarkivar Per Øyvind Sandberg holder et foredrag over temaet «Grunnloven – en ramme for våre liv i Norge». Kirkeakademiet medvirker til gjennomføring av jubileumsfeiringen.

Et større ”vi” i dag

v/ biskop Solveig Fiske og religionsdirektør i IMD Farahnaz Bahrami.

Det som bidro til vi-følelsen i 1814 bar preg av en sterk frihets- og selvstendighetstrang, uten styring fra naboland. Når vi 200 år etterpå skal arbeide med å finne limet i samfunnet, det som binder oss sammen som folk i dag, har vi helt andre forutsetninger å forholde oss til. Fortsatt ønsker vi at Grunnloven skal virke fellesskapsbyggende, skape engasjement og deltakelse og sikre enkeltmenneskets frihet så lenge det ikke skader andre. Men vi har et større ”vi” å forholde oss til, bl.a. ved at 1/5 av befolkningen har kommet som innvandrere og flyktninger til Norge, og har hatt med seg en annen kulturell og religiøs tradisjon enn det vi har vært vant med. Avskaffelse av Statskirken for snart 2 år siden må ses på bakgrunn av dette, selv om verdigrunnlaget fortsatt skal bygge på vår kristne og humanistiske arv. Videre er det forslag om å styrke menneskerettighetenes stilling i norsk rett ved å gi sentrale menneskerettigheter plass i Grunnloven.

Hvordan kan vi med Grunnloven som samlingsmerke og sosialt lim skape et større ”vi” i et stadig mer mangfoldig samfunn i dag?

Vi har fått to sentrale personer til å besvare dette spørsmålet – biskop Solveig Fiske og regiondirektør i IMD Farahnaz Bahrami. Biskopen er geistlig leder for Den norske kirke, det største kirkesamfunnet i Hedmark og Oppland, med ca. 80 % oppslutning i befolkningen. Regiondirektør Bahrami er leder for statens arbeid med bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere i de to fylkene, og i

Buskerud. Hun har også vært engasjert i politisk arbeid, lokalt i Hamar og som vararepresentant for AP på Stortinget.

Busstur til Eidsvollsbygningen

Kirkeakademiet vil arrangere busstur til Eidsvollsbygningen søndag 25.mai. Der vil det bli omvisning i det nyrestaurerte hovedhuset, som nå fremstår nærmest autentisk med slik det så ut for 200 år siden. For første gang vil vi også få se hvordan kjelleren under bygningen så ut. Her ble bl.a. all maten til Eidsvollsmennene laget og sendt opp for servering. Bespisning vil foregå i Traktorstallen som også er satt i stand til jubileet.

Det er mange temaer som kan reises i kjølvannet av et 200-årsjubileum for Grunnloven. Markeringen nådde et høydepunkt under årets 17. mai-feiring, men det er fortsatt mye å snakke om og å bli klok av. 17. mai 1814 var starten på noe stort og nytt. Men mye arbeid gjensto, og mange dramatiske hendelser fulgte på hverandre; hendelser som vi kanskje ikke har vært helt klar over, men som kom til å få avgjørende betydning for vår histories videre forløp.

Et par temaer vil vi i vårt mangfoldsamfunn løfte fram:

Det ene er vår kristne og humanistiske kulturarv. Hvilke elementer har vært avgjørende for at denne arven har blitt slik den er, og hvordan skal vi forholde oss til den i dag?

Det andre temaet går på hvordan vi behandler minoriteter i vårt samfunn. Her kan vi lære av historien, bl.a. i vår nasjons behandling av jødene og andre minoritetsgrupper. Men først og fremst kan vi lære av sterke røster blant minoritetene selv, som på en forbilledlig måte har vist oss veier til sann humanisme og medmenneskelighet.

Dramatiker, forfatter og mytolog Terje Nordby: "Kulturarv i mangfoldsamfunnet"

Hva har formet vår kultur, og i hvilken grad kan vi snakke om en spesifikk norsk kulturarv? Mange vil si at vi har en kulturarv som er sterkt påvirket av vår kristne tradisjon, men som nå er truet av mangfoldsamfunnet der nye religioner og skikker tar over. Hva skal vi tenke om dette?

Terje Nordby er kjent som dramatiker, forfatter og mytolog, musiker og låtskriver. Han har bl.a. vært Tramteaterets forfatter, ledet «Mytekalenderen» på NRK P2, bidratt til TV-serien «Nikkerne» og i en tiårsperiode satt sitt preg på «Hallo i uken». Hans stykke «Himmelske lyster» på Hedmark Teater ble nominert til Heddaprisen i 2008. Hans skarpe blikk for historiske og samtidsmessige forhold kombineres gjerne med satire og humor.

Forfatter Karsten Alnæs: "Den dramatiske høsten 1814"

Oktober 1814 var en særs dramatisk tid i norsk historie. Vår første konge, Christian Frederik, forlater landet i en tårevåt avskjed, dypt deprimert, etter å ha lagt forholdene godt til rette for nordmennene. Forhandlingene med de svenske utsendingene kvasset seg til. Carl Johan truer flere ganger med krig dersom ikke nordmennene går med på hans krav. Også flere nordmenn ville hente frem sine våpen og samle seg bak Christian Frederik. Hvilke menn spilte hovedrollene i dramaet? Hvordan ble den nye Grunnloven? Hva kan vi si om den i dag? Hva slags revolusjon skjedde i 1814? Karsten Alnæs' forfatterskap rommer historiske romaner, fagbøker og barnebøker. Han er kjent for de to historiske bokseriene «Historien om Norge» og «Historien om Europa». På en særlig måte evner han å se historien nedenfra og skrive om folks hverdagsliv. Han er dessuten berømt for sin evne til å gjøre historien levende og nær. I fjor høst utkom «1814 Miraklens år», som tar for seg begivenhetene i 1814 som førte til uavhengigheten, og bildet av det sosiale Norge dette året.

Anne Sender: "Min jødiske reise"

Anne Sender, tidligere forstander for Det mosaiske trossamfunn, ble i fjor tildelt Brobyggerprisen av Norske Kirkeakademier for sitt arbeid med å bygge tillit og forståelse mellom ulike religiøse grupper, og for å ha satt et kritisk søkelys på den politikken som føres av israelske og palestinske ledere i Midtøsten. I år er hun blitt tildelt Fritt Ords pris for det samme.

Det var etter deltakelse høsten 2012 på det kirkelige ledsagerprogrammet på Vestbredden at hun gikk offentlig ut med sine erfaringer og opplevelser knyttet til de lidelser de minst ressurssterke palestinerne i Øst-Jerusalem og på Vestbredden er blitt påført i den politiske konflikten. Hun deltok nyansert og åpent i debatten om israelske og palestinske myndigheters rolle, og utfordret begge sider i konflikten, ikke uten motbør fra egne jødiske miljøer.

Her i Norge har hun arbeidet aktivt med å løfte frem den jødiske minoritets historie og for i en årrekke å ha arbeidet mot antisemittiske holdninger. Trusler mot synagogen i Oslo har hun møtt med vilje til dialog, og pekt på at den eneste farbare vei er å tåle hverandres forskjellighet, hvor smertefullt det enn må kjennes. Hun har også vært opptatt av å ha en brobyggerrolle mellom ulike røster i kristne miljøer i Norge om forholdet til Israel.

”De ni lesninger”

I samarbeid med Ringsaker kantori

Sancta Sunniva kyrkjeakademi for Nordfjord

Babettes gjestebud med Thea Stabell

Framsyinga byggjer på ei veldig kjend novelle av den danske forfattaren Karen Blixen. Handlinga går føre seg i eit nordnorsk bygdesamfunn mot slutten av 1800-talet. Dei to døtrene til den avdøde prostens lever eit stille og fromt liv i forsaking saman med ein aldrande kyrkjelyd. Ein framand og fargerik fugl, den franske flyktningen Babette, bryt inn i det fredeleg tilværet. Babette er eigentleg ein meisterkokk som har måtta flykte frå dei urolige tidene i Paris i 1870, men folket ho kjem til, kjenner ikkje denne bakgrunnen.

Til 100-årsminnet om prostens bestemmer ho seg for å lage i stand eit overdådig måltid for systrene og kyrkjelyden for på den måten å gje dei meir mot og sjølvkjensle. Men middagsgjestene er nordnorske bønder, og deira tradisjon og tru har ikkje rom for kulinariske opplevingar. Etter ein andaktsfull start som nærast minner om ein symbolsk nattverd, opnar dei kulinariske opplevingane for ei ny form for aksept og felles innsikt. Tidlegare uvennskap vert løyst opp. Dei himmelske matopplevingane skaper etter kvart forståing, lukke og forløysing.

Blixen fortel historia og skildrar personane på ein vakker og underfundig måte, og viser kva eit måltid kan ha å seie. Nesten utan kulissar eller rekvisittar fortel Thea Stabell historia på sin engasjerande og stillferdige måte, heilt i tråd med Blixens forteljing. Dette er ei uvanleg og enkel framsyning der vi kjem veldig nær på skodespelaren og teksten. Denne spennande og tankevekkande framsyinga må du ikkje gå glipp av, og du må gjere den kjend for andre også.

Sandefjord kirkeakademi

Forfatter og historiker Karsten Alnæs: «1814 – Miraklenes år». Prestenes rolle på Eidsvoll

I samarbeid med «Litteraturhuset» har vi invitert forfatteren og historikeren Karsten Alnæs til å fortelle om året 1814 ut fra sin bok om samme emne. Han beskriver generelt hva som hendte i 1814, nasjonalt og internasjonalt, og «spisser» kåseriet med å gjøre rede for prestenes og Kirkens rolle i forbindelse med grunnlovsarbeidet på Eidsvoll.

Filosof Christian Egge: «Hva er levende økonomi?»

Vi kjenner alle begrepet økonomi, men forbinder det med veldig forskjellig innhold. På hjemmebane styrer de fleste av oss hus og hjem etter beste evne, for å ha en trygg og forutsigbar hverdag. I dag opplever vi imidlertid mer og mer et krav om “grønne” holdninger og livsstil, om økt bevissthet i våre

prioriteringer som konsumenter eller “forbrukere”. Fra mange hold stilles naturligvis også slike krav til bedrifter / produsenter. Christian Egge har undersøkt bedrifter, bedriftsnettverk og banker som forsøker å arbeide i en “grønn retning”, og har kalt denne formen for økonomisk virksomhet “levende økonomi”. For mange av oss er dette et utforsket område; hva innebærer en “levende økonomi” i praksis – og hva bygger den på?

Biskop Laila Riksaasen Dahl: «Hvor bør veien gå for Den norske kirke?»

Riksaasen Dahl vil dele tanker hun har om veien videre for Den Norske Kirke. Forliket vedr. Den norske kirke som ble inngått i 2008 av alle partier på Stortinget sier ingen ting om hva som skulle skje etter 2013. Ståsettutvalgets utredning er til behandling i Kulturdepartementet. I regjeringserklæringen står det at Høyre og Fremskrittspartiet vil utarbeide en «helhetlig lov om tros- og livssynssamfunn» og at «både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et tydelig skille mellom kirke og stat». I slutten av april 2014 vil biskopen få avskjed i nåde.

Fredsarbeider og diakon Petter Skauen, Kirkens Nødhjelp: «Rettferdighet – fred – forsoning – sannhet»

Skauen arbeidet fra 1972 til 1978 for Kirkens Nødhjelp med bistand i Ecuador. I Guatemala jobbet han fra 1978 frem til 1999 der han spilte en aktiv rolle i forhandlingene som førte til fredsavtalen som ble underskrevet i Oslo i 1996. Fra 1999 ble Petter Skauen engasjert av Utenriksdepartementet i samarbeid med Kirkens Nødhjelp for å arbeide med freds- og forsoningsarbeid på Haiti og i Den dominikanske republikk. I 2006 fikk han Blanche Majors Forsoningspris og i begrunnelsen sto det «at han får prisen for sin evne og vilje til å skape arenaer der stridende parter kan møtes». Han har tidligere mottatt «Brobyggerprisen» – Norske kirkeakademiers egen pris!

Film: «Philomena»

I samarbeid med MISK under Kirkefestdagene i 2014.

Philomena Lee (Judi Dench) fødte – som enslig mor – et barn på et kloster på den irske landsbygda. Barnet ble adoptert vekk av nonnene. I et «vinterlandskap» preget av ensomhet og kulde har hun i 50 år båret på denne hemmeligheten. Ingen vet om det – ikke en gang hennes voksne datter. Da det etter hvert kommer fram, får hun hjelp fra journalisten Martin Sixsmith (Steve Coogan). Sammen blir de et meget spesielt «par» i jakten på sannheten. Hun som den uutdannede kioskmanskeren med en sterk kristentro, og han som kynikeren med et hav av fine ord og med eget bibliotek hjemme.

Poet, forfatter og entertainer Ove Røsbak: «Hu er så snill den stjerna»

Det er ikke mange diktere som skildrer ei stjerna som «snill». Men Alf Prøysen gjør det – i «Julekveldsvisa». Akkurat som unger og naturfolk besjeler han tilsynelatende døde ting: «Hu er så snill den stjerna, hu blunke kæin du sjå? Og nå ska je fortæljja og du ska høre på». Vi vet at Prøysen beveget seg i ulike landskap: barneperspektivet og det politiske. Denne gang skal Ove Røsbak – som for øvrig er en meget god Prøysen-kjenner – ta oss med inn i Prøysens religiøse/kristne landskap. Dette preget mye av Prøysens diktning, særlig de siste årene han levde.

Sola kyrkjeakademi

Bernt Oftestad: Fra statsreligion til statskirke i et liberalt demokrati (1814-2012)

Bernt Oftestad er professor emeritus i europeisk kulturhistorie ved Menighetsfakultetet, og har eit omfattande forfatterskap bak seg. Han har skrive om klassiske kyrkjehistoriske tema som reformasjonen og nyare norsk kyrkjehistorie, men også litterære studier av Ronald Fangen og Sigrid Undset. Oftestad har ein særleg interesse for sosialfilosofiske tema, som samspelet mellom kyrkje og

politikk. Han er ein tydeleg stemme i det offentlege ordsiftet, noko boka «Etter Utøya. Om det nye norske Vi og det nye norske De» (2012) vitnar om.

Magne Lerø: Når lederne tabber seg ut. Flauser som faglig innsteg til ledelsesfilosofi

Magne Lerø er eier av og redaktør i Ukeavisen Ledelse og forfattar. Han er teolog og Master of Management frå BI. Lerø har skrive fleire bøker samt talrike artiklar. Han er fast kommentator i Vårt Land og er stadig å høyra som ekspertkommentator i media.

Marius Timmann Mjaaland: Kierkegaards store hemmelighet

Marius Timmann Mjaaland er blant dei som kjenner Søren Kierkegaard best i Noreg. Han er teolog og filosof, og har skrive ei doktoravhandling om Kierkegaard si bok «Sygdommen til døden». Mjaaland har vore gjesteførelsesar på fleire tyske og amerikanske universitet, og er leiar for det norske Kierkegaard-selskapet sidan 2005. Han er for tida førsteamanuensis ved Høgskolen i Østfold.

Jan Schumacher: «Å lese Bibelen på lekpredikanter og munkers vis»

Paul Otto Brunstad: «Ledelse i motvind»

Spjelkavik kirkeakademi

Ope debattmøte: Israel - skal Bibelen vere styringsverktøy for ein moderne stat?

Gjennom innlegg og debatt ønskjer vi å utvide forståinga for tilhøvet mellom bibellesing og kristenionisme. Kan Bibelen seie noko om korleis staten Israel skal styrast i dag? Korleis bør Bibelen lesast? Vidare ønskjer vi å sjå nærare på den jødiske sjølvforståinga, og dessutan få eit blikk inn i grunnleggande prinsipp for statsstyring i vår tid. Det blir høve til å stille spørsmål og delta i debatten. Arrangørar: Borgund kyrkjeakademi, Spjelkavik kyrkjeakademi, Kirkens Nødhjelp og Sabeels venner i Norge.

Stord kyrkjeakademi

Gateprest Kari Veiteberg: «Livsens Gud – lei oss til rettferd og fred»

Inntrykk frå møtet i Verdskyrkjerådet i Sør-Korea

Anne Sender, Det Mosaiske Trossamfunn: «Vår jødiske reise»

Sundagsseminar i Valestrand kulturkyrkje: «Kulturarbeid – avgjerande for ei berekraftig utvikling» v/ Kristin Gunleiksrud Raaum og Christian Egge

Foredrag, diktlesing, musikk, middag. Seminaret er eit samarbeid mellom Valestrand kulturkyrkje og Stord kyrkjeakademi.

Gunleiksrud: «Kunsten i kyrkja—kyrkja i kulturen»:

Kristin Gunleiksrud Raaum, generalsekretær i Norske kyrkjeakademier og nestleiar i kyrkjerådet, set fokus på kyrkja som ein viktig del av den kulturelle grunnmuren i møte med det livsynsopne samfunnet. Kristin stiller spørsmål om på kva for måte kunsten bidreg til å etablere eit anna rom for religionsdialog enn politikken eller dogmatikken. Kan kunsten byggje bru mellom menneske? Kva for betydning har det å møtast i kunsten sitt språk, for at reelle møte og dialog skal kunne finne stad? Kan ein leggje til rette for religionsdialog gjennom kunstopplevingar?

Egge: «Mennesket som medskapar i ei dramatisk tid»:

Christian Egge forfatter og magister i filosofi fra Stockholms Universitet har skrive bøkene "Frihetens Vilkår – med samtaler om verdier i det flerkulturelle samfunn" og «Levende økonomi. Ledende økonomer tenker nytt» Christian spør: «Kva er velstand/ eit godt liv i eit samfunn?» Bærekraftomgrepet må utvidast med ei fjerde søyle – utover økonomi, miljø og sosial utvikling – nemleg kultur. Det er jo i den sfære vi kan vere frie: der vi er skapande som individ i ein sosial kontekst. Eigentleg må kulturaktiviteten forma økonomi og rettsliv/ stat – ikkje omvendt.

**«Livssynsdialog i praksis – Samarbeidsrådet for tru- og livssynssamfunn deler røynsler»
v/ Hildegunn Iversen, Helge Ferdinand Schjøtt og Mirza Muhsinovic**
Møtet er eit samarbeid mellom Stord kyrkjeakademi og HSH.

Fyrsteamanuensis Oddvar Søvik: «Likkledet i Torino»

Edvard Hoem: Grunnlovsjubileet

Jacob Lothe: «Kvinnelige tidsvitner – historier fra Holocaust»

Ingvild Sjo: Tilhøva i Nigeria

Meldingane Nigeria er skremmande, og vi tenkjer gjerne med ein gong på bortføringa av over 200 unge jenter for snart eit år sidan. Men korrupsjon og borgarkrig er langt frå heile biletet frå dette enorme og rike landet. Ingvild Sjo (som òg er styremedlem i Stord kyrkjeakademi) har gjennom dei siste månadene vore på to reiser i Nigeria, og vil formidla fyrstehands kjennskap til dette landet. Ingvild er frilansjournalist, men arbeider elles til dagleg bakeriet «Peder Bakar». Utover dette har ho eit breidt sosialt engasjement, ikkje minst gjennom den katolske kyrkjelyden i Bergen.

St. Olav kirkeakademi i Trondheim

Olavsarven – en usalig blanding av religion og makt?

Ved professor Oddbjørn B. Leirvik og biskop Tor Singsaas.

Er «vår kristne kulturarv» et hegemonisk eller et åpnende og samlende uttrykk? Er det mulig for Den norske kirke og favne alle i et pluralistisk samfunn og fortsette med å være «den norske»?

Oddbjørn B. Leirvik er professor i teologi, interreligiøse studier, ved Det teologiske fakultet. Tor Singsaas er biskop i Nidaros bispedømme.

Generalsekretær Sturla Stålsett: Livssynsnøytral eller livssynsåpen?

Hva er religionens plass i det norske samfunn? «Alle bør akseptere å bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis i det offentlige rom» står det i NOU 2013 1 «Det livssynsåpne samfunn». Kan dette skje uten konflikter? Sturla Stålsett ledet utvalget som utredet spørsmålet om en helhetlig tros- og livssynspolitik i Norge.

Sykehusdiakon Anne Hirsch: Hvor vanskelig er det å dø?

Ingen av oss har prøvd det! Men alle er vi døende. Den såkalte Hospice-bevegelsens filosofi har, i samspill med moderne medisinsk behandling, betydning for forståelsen av å være døende.

Hvis den får mer allment gjennomslag, kan den også få konsekvenser for eutanasidebatten.

Anne Hirsch er sykehusdiakon ved St. Olavs Hospital.

Direktør Steinar Bjerkestrand: Fantes det en Grunnlov før Grunnloven?

«Værdigrundlaget forbliver vor kristne og humanistiske Arv» heter det i Grunnlovens § 2. Selv om dette er en ganske ny tekst i grunnloven, uttrykker den at loven har noen forutsetninger. Hvilke

forutsetninger er dette? Steinar Bjerkestrand er direktør i Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR), og han vil etter foredraget ta oss med i deres utstilling «Grunnlovens fundament» som åpnes tidlig i mai.

Rektor Gunnar Bovim: Gjør naturvitenskapen oss til fatalister?

Forskerne fastslår at vi går mot et varmere, våtere og villere klima. Hvorfor får ikke denne kunnskapen større konsekvenser for de valgene vi gjør enkeltvis og som samfunn? Oppfatter vi det naturvitenskapen sier som sannheter vi bare må akseptere eller kan de humanistiske fagene hjelpe oss til å forstå hva kunnskapen gjør med oss og hva vi kan gjøre med den? Eller: Er det kontakt mellom Gløshaugen og Dragvoll?
Gunnar Bovim er rektor ved NTNU.

Direktør Petter Myhr: En tid for alt?

Olavsfestdagens verdier er *Tro, Håp og Rettferdighet*. Hovedtema for festivalen 2015 er TID. Hvordan kan en festival utfordre og utdype så dyptgripende og omfattende verdier og begreper? St. Olav kirkeakademi er en av «fadderne» til Olavsfestdagene og vil nå også være en samarbeidspartner med festivalen. Direktør Petter Myhr vil presentere seg selv og festivalens ideer.

Grunnlovseminar 2014: Grunnlov – verdier – mangfold

Innledere:

Anne Sender, dialogrepresentant i STL, fra Det mosaiske trossamfunn

Tayeb Berghout, imam, fra Det muslimske Samfunn i Trondheim

Steinar Ims, dialogprest, fra Den norske kirke

Seminaret setter søkelys på tros mangfold og etnisk mangfold i Norge med bakgrunn i grunnlovens verdier. Grunnloven vi fikk i 1814 ble skapt i enhetsamfunnet. I 2014 lever Grunnloven i mangfoldsamfunnet. Synet på religionen er endret flere ganger i Grunnloven siden 1814. Favner disse endringene dagens situasjon i Norge? Grunnlovens nye «verdiformulering» uttrykkes med «Vor kristne og human-istiske arv». Er denne formuleringen for tilbakeskuende? Kan norske borgere med annen religiøs bakgrunn gjøre den til sin? Hvilken rolle spiller tanken om «Det livssyns åpne samfunn»? Hvordan skaper vi et samfunn med et felles verdigrunnlag, og samtidig ønsker å gi individuell frihet og forpliktelse for alle?

Seminaret arrangeres i samarbeid med Det muslimske samfunn i Trondheim, Det mosaiske trossamfunn i Trondheim og Den norske kirke ved Nidaros biskop

Telemark kyrkjeakademi

Ole-Jacob Nyhus: «Kristen tro – oppdatert»

O.J. Nyhus er en av forfatterne bak den ferske boka *Kristen tro – oppdatert*, som tar sikte på å være en veiviser til hva kristen tro betyr, stilt overfor et moderne verdensbilde. Boka har kommet i flere opplag.

Kristin Gunleiksrud Raaum: «Når barna roper i helligdommen: om barn, tro og trosopplæring»

Hvordan er barna med på å forandre kirken? Kristin Gunleiksrud Raaum er generalsekretær i Norske kirkeakademier og nestleder i Kirkerådet. Hun har arbeidet lenge med trosopplæring ved IKO og har gitt ut en rekke bøker.

Pater Ragnar Leer-Salvesen: «Kirkens rolle i verden»

Foredragsholderen er sokneprest i Vår Frue katolske menighet i Porsgrunn. Hvordan ser virkeligheten ut når man betrakter den med ståsted i verdens største kirkesamfunn? Hvilke utfordringer oppstår Den katolske kirke i dag?

Villblomstenes dag

Tradisjonen med fellesarrangement på Villblomstenes dag i Telemark vil fortsette, nå for 13. gang. Vi starter med høymesse i Flå-bygd kirke kl. 11, etterfulgt av tur i området. Ta med niste. Arrangementet er et samarbeid mellom TKA, Lunde og Flåbygd menighet og Telemark botaniske forening.

Alf Tore Hommedal: «Kva veit vi om dei første kyrkjene i Noreg?»

Foredragsholderen er middelalderarkeolog og forfatter. Innledning ved den estiske vokalgruppa Maneo. Etter foredraget synges en kveldsbønn fra middelalderen. Møtet arrangeres i samarbeid med Sauherad og Nes sokneråd.

Per Kristian Aschim: «Halvor Olsen Folkestad. Omgangsskolelæreren fra Bø som ble biskop i Hamar»

Aschim er kirkehistoriker og har bak seg flere artikler om Folkestad (1807–1889). Møtet arrangeres i samarbeid med Vennelaget for Bø prestegard.

Terje Nordby: «Hva er dette som kalles norsk kulturarv?»

Den prisbelønte forfatteren og dramatiker Terje Nordby er kjent bl.a. som mannen bak NRK Radios *Mytekalenderen*. I foredraget ser han med kritisk blick på norsk kulturarv i grunnlovsjubileumsåret.

Toten kirkeakademi

Grunnlovsjubileum

Gudstjeneste i Hoff kirke: Prolog ved Edvard Hoem. Felles kirkekaffe med Balke i Bygdestua på Hoffsvangen.

Edvard Hoem: Historien bak grunnloven og Eidsvollsmennene

Prest og forfatter Ole Jacob Nyhus: Kristen tro, oppdatert

Kristen tro og ny virkelighetsoppfatning, Tro og vitenskap i sameksistens.

Per Ivar Våje: Skaperverket og bærekraft

Hva innebærer det å være grønn menighet? Hva er grønn diakoni og grønn teologi? Hvordan angår klimaendringene kirke og menighet?

Messe for lindrende nærvær

Tema: *Hverdagsstress og psykisk helse og Bra nok som du er.*

Denne messen er et samarbeid mellom Sykehuset Innlandet/Reinsvoll, kirken, forskjellige menigheter og foreninger. Etter gudstjenesten er det kirkekaffe i de nye menighetslokalene i kirkekjelleren.

«Musikken er mitt fedreland»

En konsert ispedd fortellinger fra Rom-folkets kultur og dagligliv.

Gheorghe Vasili er sanger og trekkspiller. Valentin Vasili er fiolinist med klassisk utdanning fra musikkonservatoriet i Bucuresti. Kirkens kulturverksted har gitt ut CD med musikerne.

Sigrid Molland er sanger, pianist og komponist. Hun har vokst opp med russisk folkemusikk og sigøynermusikk og har selv reist rundt som gatemusiker i Europa. Hun følger musikerne og forteller deres historier.

Forfatter Geir Uthaug: Wergeland og jødeparagrafen

Grunnlovsmennene på Eidsvoll nektet jødene og jesuittene adgang til riket. Debatten rundt denne grunnlovsparagrafen var sterk i 1814 og er aktuell også i dag. Forfatter Geir Uthaug setter oss inn i historien. Denne kvelden får vi tidsriktig tonefølge av pianist Vidar Fredheim og sang av Jorun Vang.

Tur til Eidsvollsbygningen og Eidsvoll kirke

Vi går i Eidsvollsmennenes fotspor med gudstjeneste i Eidsvoll kirke og omvisning i den nyrestaurerte Eidsvollsbygningen. Til lunsj spiser vi 1814-suppe med brødpudding til dessert.

Tromsø kirkeakademi

Tromsø internasjonale kirkefestival 2014:

Jesu syv siste ord på korset – åpningskonsert med Kammerorkesteret og Gunnar Stålsett

Denne kvelden får vi høre verket som ofte er blitt kalt Haydns inderligste – en beskrivelse som er lett å forstå når man opplever konserten. Til vår framføring vil tidligere Oslo-biskop Gunnar Stålsett lese tekstene for oss. Nordnorsk symfoniorkesters kammerorkester spiller under ledelse av Henning Kraggerud.

Lunskonsserter

Tradisjonen tro inviterer vi til daglige lunskonsserter under TIK. Som tidligere samarbeider vi med Musikkonservatoriet ved Universitetet i Tromsø og deres talentfulle studenter vil bidra.

Filmvisninger på Verdensteatret

Visninger av filmene *A taste of Cherry* fra 1997 og *Noah*. Filmene vil ha innledning.

Babettes gjestebud

Thea Stabell fremfører det frodige stykket Babettes gjestebud i domkirka.

Salmer langs en fjord

Med utgangspunkt i den trespråklige læstadianske sangtradisjonen har Kristin Mellem, Herborg Rundberg og Kristian Paulsen satt sammen et konsertprogram fra våre områder.

Dialogseminar om joik og kirke

Hvordan kirken håndterer spørsmål rundt joik og kirke, er et tilbakevendende tema. Målet med dette seminaret er å skape en arena for dialog om joik og kirke ved å løfte frem problemstillinger om joikens funksjon i ulike deler av Sápmi.

Frode Fjellheim og kantori Tromsø

Frode Fjellheim med band og Kantori Tromsø oppfører hans messe Biejjen vuelie – Solkvad.

Kristin Gunleiksrud Raam: Bibelfortellinger uten juks

Alle vet at Kain var slem og Abel var snill. Alle vet at fortellingen om Noas ark er en hyggelig liten fortelling om snille dyr i arken. Slik er det ikke. Tvert i mot, historiene er mye mer spennende! Kristin

Gunleiksrud Raaum forteller historiene slik de faktisk er – og forteller slik historien om hvorfor filmen Noah er blitt slik den er blitt.

Orgelsafari

Med start i Tromsø domkirke går turen så videre til de ulike kirkene vi har i byen vår. Der inviterer kantorene til en tyve minutters orgelkonsert. På veien får vi av ivrige safariguider historier om kirkene, orglene – og ikke minst kantorene!

Kammerorkesteret med Greilshammer

Vi stifter bekjentskap med en særdeles spennende utøver, pianist og dirigent, David Greilshammer. Hans siste utgivelse Baroque Conversations har hatt stor suksess. Nå kommer han til Tromsø domkirke for å forføre oss sammen med NOSOs eget kammerorkester.

Joik i kirka – fandens musikk eller gudegave?

Joik i kirka har vært og er et betent tema i flere menigheter i vår landsdel. Torsdag holdes et heldagsseminar om kirkens forhold til joik i kirka. I samarbeid med Tromsø bibliotek.

Salmerangel

«Hvordan høres det ut når 40 korsangere går rundt i kirkerommet og synger i kor?» Tre kor, Trondenes motettkor, Finnsnes kantori og Kantori Tromsø er samlet til kortreff, og inviterer til felles sang fra den nye salmeboka.

Herre, hør min røst!

Salme 130, «Fra det dype», er en fortvilt bønn om tilgivelse. Teksten er blitt tolket og satt musikk til gjennom alle tider, og Grønnåsen kirkekor presenterer et utvalg av disse. Korets dirigent er Hanne-Sofie Akselsen. Solister er Paul Kirby, tenor og Thomas Røshol, bass.

I Dødens fotefar

Særdeles populær vandring utenom det vanlige. Lørdag møter vi godt kledd opp på Tromsø gravlund. Der møter vi den alltid engasjerte Per Helge Nylund. Sammen vandrer vi på kirkegården, og får høre de dødes egne historier.

Festgudstjeneste

I Tromsø domkirke feirer vi allehelgensgudstjeneste på den siste festivaldagen. Gudstjenesten blir TV-overført på NRK1 med Andreas I. Berg (liturg og predikant), Kjell Y. Riise (liturg), Irene Snuruås (sopran), kvartett fra Tromsø Brass, Tromsø domkor og Ruben S. Gjertsen (domkantor).

Bjørn Eidsvåg med band

Siden oppstarten er 1971 har den folkekjære artisten Bjørn Eidsvåg grundig skrevet seg inn i norsk musikkhistorie. Til TIK kommer Bjørn med sitt band, og ikke minst et stadig større knippe folkekjære låter.

Program utenom festivalen:

Hvordan kan kirkene i Norge støtte fred i Israel og Palestina?

Kirkeuka for fred i Palestina og Israel arrangeres årlig internasjonalt for å be for, oppløse og være pådrivere for en rettferdig fred. Møt Rifat Odeh Kassis fra den lutherske kirken i Palestina, koordinator for et kirkelig manifest: Kairos Palestina. Han vil snakke om å være kristen i et okkupert Palestina. Hvordan kan kirkene i Norge støtte fred i Israel og Palestina? Det blir respons ved bl. a. Stig Lægdene, Kirkelig utdanningscenter i nord, og Arvid Aanstad, Israelsmisjonen. Møtet blir på engelsk. Plakat for arrangementet finner du her.

Arr.: Grønnåsen menighet, Tromsø kirkeakademi, Kirken Nødhjelp og Nord-Hålogaland bispedømmeråd, i samarbeid med Karibu-stiftelsen.

Tønsberg kirkeakademi

Erling Lae: Samfunnsengasjement og tro

Vestfoldsfylkesmann fra og med 2010, Erling Lae, har en lang karriere som høyrepolitiker – i partiets organer, i lokalpolitikken i Oslo, i departement og næringsliv. Han har markert seg som sosialpolitisk engasjert og er særlig opptatt av det offentliges ansvar for minoriteter og de svakeste i samfunnet. I 2007 ble han tildelt den prestisjetunge Regnbueprisen i Berlin for sin innsats mot diskriminering av lesbiske og homofile. Som byrådsleder i Oslo var han ansvarlig for store byutviklingsprosjekter og som fylkesmann i Vestfold er han en initiativrik og respektert representant for den til enhver tid sittende regjering. Erling Lae vil dele noen tanker om sitt forhold til politikk og kristen tro. Hva tenker han om sammenhengen mellom trosforankring og partipolitikk? Kan ikke en kristen tro like gjerne medføre radikale som konservative holdninger? Hva i den høyreorienterte og konservative tradisjon har særlig gjenklang i et kristent livssyn? Hvordan kan religiøstilhørighet markeres og hvordan bør den ikke markeres i det politiske og partipolitiske liv? Erling Lae er cand.philol. med historie hovedfag fra Universitetet i Oslo og kjent som en glimrende foredragsholder.

David Gjerp: Menneskeverd under press

Hva er et menneske verd og hva er det verd når det settes under press? Tønsbergs domprost David Gjerp stiller spørsmål om hva menneskeverdet er i et Norge hvor asylbarn lever i frykt for å bli kastet ut, tiggere møtes uten respekt og hvor det åpnes for bruk av surrogatmødre i utlandet. I det politiske minefeltet som domprosten går ut i, er det umulig å engasjere seg uten å forårsake konfrontasjoner, applaus og protester. De etiske utfordringene møter vi daglig, gjennom pressen og på vår dørterskel: Mye er "hjerterått" og mye gjøres det ikke noe med. Blir foredraget ord med politiske korrektheter eller makter han å bevege seg og oss over i et handlingsfelt som kan skape en forskjell? Hvordan vil han skille mellom tro og politikk eller hvordan forene disse? Er det egentlig kirkens oppgave å blande seg inn i politiske spørsmål?

Domprost David Gjerp er en uredde og handlekraftig prest, vel kjent i Den norske kirke og Tønsberg bispedømme.

Markering av grunnlovsjubileet 1814-2014

Denne kvelden samles vi i kirkeruinene i Tønsberg og Nøtterøy bibliotek for å markere 200-årsjubileet for Norges grunnlov. Arrangementet er et samarbeid mellom Vestfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Vestfold, Tønsberg bispedømmeråd, Tønsberg kirkeakademi og Tønsberg og Nøtterøy bibliotek.

Foredrag: Professor Dag Michelsen – «Nye perspektiver på Grunnloven § 2 – konfesjonsparagrafen 1814-2014.» Fylkesmann Erling Lae – «Grunnloven er 200 år – hva har vi lært av historien om dens betydning?» Biskop Laila Riksaasen Dahl – «Hvilke verdier er umistelige i et samfunn som vil verne om demokratiet, og hvorfor? Kirkens rolle i en ny tid.» Kunst og kulturinnslag: Skuespillerne Geir Johnson og Dan Robert Thorsen, mannskoret Hvalkjæften og Sjøbodteatret.

Tove Frøvoll Thoresen: Kirken den er et gammelt hus – en visuell vandring i kirkerommet

Vi vandrer gjennom kirkebygningene våre, både arkitekturhistorisk og symbolsk, og ser på sammenhengen mellom liturgi og kirkerom. Våpenhus – for våpen? Hvorfor kalles det kirkeskip? Hvilken innvirkning hadde reformasjonen på kirkerommet? Hvorfor er koret mot øst? Betyr døpefontens plassering noe? Hvit farge til jul og fiolett til påske? Hva annet kan vi finne av symbolikk i kirkebygningen?

Tove Frøvoll Thoresen er kunsthistoriker og arbeider for Tønsberg biskop blant annet med kirkebygninger og deres inventar og utstyr. Hun vil ta oss med på en visuell vandring med eksempler fra kirker i Tønsberg-området.

Gunn Hild Lem: Hva slags dialog mellom troende og ikke-troende er ønskelig?

Forfatter, foredragsholder og leksikonredaktør Gunn Hild Lem har i år utgitt boken "Religionskritikk" på Humanist Forlag. Kulturredaktør Alf Kjetil Walgermo i avisen Vårt Land omtaler henne som "den forsiktige ateist" og hennes prosjekt som et kritisk prosjekt "som egentlig ikke treng oppfattast som ei einssidig avvisning av religionen, men som ei granskande utprøving av egne standpunkt". Boken hennes viser at hun har et reelt ønske om samtale.

Aktuelle spørsmål å stille: Hva slags forutsetninger er nødvendige for at en dialog mellom troende og ikke-troende skal være meningsfylt? Hvordan kan religionskritikk være en toveiskommunikasjon som begge parter kan lære av? Hva slags broer kan det være for gjensidig erfaringslæring mellom troende og ikke-troende? Er dialogen den form man egentlig ønsker? Gunn Hild Lem er cand.mag. med humanistiske fag fra Universitetet i Oslo, og hun har en mastergrad i ledelse fra BI. Hun er styremedlem i Akershus fylkesstyre av Humanetisk Forbund, har tidligere utgitt bøkene "Måneskinnslandet" og "Sorg og sommerfugler", og hun er fast spaltist i Aftenposten.

Yngve Sagedal: Nyreligiøsitet og kirken

Reinkarnasjon, karma, healing og engletro er trekk ved den nyreligiøsitet som har fotfeste både i og utenfor kirken. Denne religiøsitet henter mye fra en rekke religioner, og noe virker forenlig og noe uforenlig med kristen tro. Stiftelsen *Kirkeforskning* viser at ca. 20 % av de nyåndelige som er knyttet til *Alternativt nettverk*, har kirkelig bakgrunn som de ønsker å beholde. "Religiøs pendling" mellom ulike trospraksiser finner sted, og det nyreligiøse landskap er omfattende og kan virke uoversiktlig. Hva er det naturlig for kirken å være i dialog om?

Sogneprest Yngve Sagedal i Tønsberg Domkirke er cand. theol. fra Menighetsfakultetet.

Han har vært stipendiat med Kirkedepartementets «Olavsstipend» og skrevet en avhandling om «Liv etter døden i Hallingdal». Han har skrevet fagartikler om kirken og nyreligiøsitet og i flere år studert og vært i dialog med representanter for *Alternativt nettverk*. Han har nylig avlagt en mastergradseksamen om nyreligiøsitet. Hva slags funn har han gjort? Hva i nyreligiøsitet kan være viktige supplement og korrektiv til de etablerte kirkesamfunnene? Og hva kan man lære av det man er mest uenige om?

Sjelevandring og oppstandelsestro i kirkeakademiet

Sognepresten i Tønsberg domkirke, Yngve Sagedal, vil mandag kveld innlede til samtaler om sjelevandring og oppstandelsestro i Solvangkirken. Sagedal har tidligere gitt en bred innføring i temaet "Nyreligiøsitet og kirken", men denne gangen vil det bli fokusert på to utvalgte temaer: Sjelevandring og oppstandelsestro. Tønsberg Kirkeakademi har denne høsten "Å være i dialog" som overordnet emne. Denne gangen vil dialogen i første omgang være mellom innlederen Yngve Sagedal og respondenten Roger Nyberg som er leder av Alternativforeningen i Tønsberg. I neste omgang kan alle fremmøtte delta. Forrige gang var ca. 90 personer til stede, og denne gangen bør det ikke være færre. Sjelevandring er et sentralt trekk ved mange nyreligiøse retninger, og oppstandelsestroen er grunnleggende i en kristen tro.

Aktuelle spørsmål å stille er: Kan kirkens oppstandelsestro og nyreligiøsitetens sjelevandring forenes? Og hvordan kan eventuelt en karmaforståelse kombineres med et kristent syn på forsoningen og betydningen av Jesu korsdød?

Til grunn for arrangementet ligger kirkeakademienes tro på dialogens betydning. Dialog innebærer at mennesker kan møtes i respekt for hverandres ulike livsoppfatninger og at slike møter er viktige læringsarenaer.

Steinar Høiback: Min advent 2.0

Vi har igjen invitert vår egen allsidige kulturformidler Steinar Høiback til å fortsette sin adventsvandring sammen med oss. I fjor åpnet han 10 luker i adventskalenderen, og dette året vil han åpne flere. Denne kvelden blir annerledes enn de tre første i høstens program, og Steinar Høiback står helt fritt i forhold til vårt overordnede tema. Her blir det sang, historier, multimedia og en stor dose glimt i øyet.

Steinar Høiback (f. 1972) er lærer, kulturarbeider, komponist og forfatter og bosatt i Tønsberg. I fjor skrev han, og fremførte, det kirkemusikalske verket "Marias umulige barn", basert på Jostein Ørums bok "Mitt umulige barn". Dette verket settes opp i Tønsberg domkirke søndag 7. desember. Dette året skriver han på den tredje boka om Sophus Blix, en kodekrim for ungdom med tittelen "Osebergskipets forbannelse". I Tønsberg Kirkeakademi har vi en betydelig høyere gjennomsnittsalder enn Sophus Blix' primære publikum, men vi gleder oss til Steinar Høibacks adventsvelsignelser!

Ullensaker kirkeakademi

Eiliv Grue: "Johan Falkberget – nestekjærlighetens dikter"

Falkbergets forfatterskap er tidsaktuelt. Det handler om flyktningeproblematikk, mennesker som sultet, ble utnyttet og undertrykket. Han løftet dem opp. De små ble de største. Han skrev ut fra et kristent ståsted. Eiliv Grue, som har bodd mange år på Røros og engasjert seg sterkt i Falkbergets liv og diktning, vil holde foredrag.

Festgudstjeneste

På bededagen, 25. februar 1814, ble Eidsvollsmennene valgt. Valgene foregikk i kirkene. Ullensaker kirke var en av valgkirkene. Denne dagen blir en spesiell bønnedag for land og folk over hele landet.

Kåre Norum: «Mat – en menneskerettighet?»

Kåre Norum foredrar om dette sett i lys av globale ressurser.

Internasjonal Bønnedag

Fokus på kvinner i Egypt. Følger opplegget fra kvinnes internasjonale bønnedag styrket med lokale kunstinnslag. Kveldsmat og ofring til kvinnebibler i Egypt. Kirkeakademiet i Ullensaker er medarrangør. Bred økumenisk deltakelse.

Oddvar Søyvik: "Torinokledet – der tro og vitenskap møtes"

Oddvar Søyvik, cand. theol, gir oss et foredrag om dette interessante tøyestykket som man mener at Jesus kan ha blitt gravlagt i.

Earth hour – konsert

Byer, kommuner, bedrifter, organisasjoner og enkeltmennesker over hele verden slukker lyset i én time for klimaet. Earth Hour er en verdensomspennende symbolsk markering, og vi ønsker å ta del i den med en konsert.

Palmesøndag, økumenisk gudstjeneste

Tradisjonen tro samles alle de kristne menighetene i Ullensaker til felles gudstjeneste.

Teaterstykket "Skysskaren"

Lokal markering av 200-årsjubileet for Grunnloven. Urfremføring. Stykket tar utgangspunkt i historien om skysskaren som kjørte statsmannen Georg Sverdrup til Eidsvoll-forsamlingen i 1814. Skysskarens kjente ord til Sverdrup var «Husk at Gud er attåt».

Før forestillingen blir det forsnakk/foredrag ved Torleif Hamre fra *Eidsvoll 1814*.

Skaperverkets dag

En gudstjeneste for å feire skaperverket.

Ole Albert Fugleberg: Tanker om kosmologi

Ole Albert Fugleberg fra Høyskolen i Oslo og Akershus gir oss et foredrag om endringen av vår oppfatning av universet fra det jordsentriske verdensbildet som rådet i middelalderen til det vi nå kaller for BIG BANG.

Kan vi nå se en dypere sammenheng mellom univers, liv og bevissthet? Kan dette ha dyptgripende betydning for forvaltning av vårt livsgrunnlag for oss og for fremtidige generasjoner?

Kristin Gunleiksrud Raaum: Kunst og kirke

Kristin Gunleiksrud Raaum, generalsekretær i Norske kirkeakademier foredrar om temaet "Kunst og kirke." "Kunsten utforsker, utfordrer, gir mening og lærer oss noe nytt om oss selv. Men tåler vi kulturens ubehag? Hva skjer med kirken om vi nøyer oss med å slippe til det vi liker?" spør hun.

Terje Nordby: Kultur og verdier

Festmøte på Herredshuset i samarbeid med foreningen Norden og Ullensaker Historielag.

"Kultur og verdier – hva tar vi med oss videre fra grunnlovsjubileet?" Ved forfatter, skuespiller, musiker m.m. Terje Nordby. Kulturinnslag og servering av mat med tilknytning til 1814.

Uranienborg kirkeakademi

«Vår jødiske reise»

Foredrag og samtale v/ Anne Sender

«Jacob Jervell – mannen og verket»

Foredrag og samtale v/ bymisjonsprest Kari Veiteberg

«Kunsten å jubilere. Den norske kyrkja og grunnlovsjubileet»

Foredrag og samtale v/ forsker Olaf Agedal

«Eksistens, tro og følelser»

Foredrag og samtale v/ psykolog Gry Stålsett

«Ingrid Bjerkås- motstandskvinnen som ble vår første kvinnelige prest.»

Foredrag og samtale v/ professor Aud Valborg Tønnessen

«Dannelse»

Foredrag og samtale v/ professor Paul Otto Brunstad

«Kristen tro oppdatert»

Foredrag og samtale v/ teolog og forfatter Kjell Arnold Nyhus

«Europas minoriteter; samfunnets snublestener eller byggesteiner?»

Foredrag og samtale v/ Knut Vollebæk

Valestrand kulturkyrkje

Elvis-konsert

Kva Elvis betydde for kyrkelivet i Norge er uvisst, men at Elvis har betydd mykje for både by og bygd på 50 – 60 og 70-talet er heilt sikkert! Ei gruppe frå Karmøy og ein sveibu gjestar kulturkyrkja i januar. Grappa hadde stor suksess i 2010 i samband med feiringa av Elvis sin 75 års dag. Her laga dei sjølv ei framføring om livet til Elvis. Det er eit utdrag frå denne framføringa du kan oppleve i Valestrand kulturkyrkje denne kvelden. Framføringa varer ca. 90 min. og består av historie, bilete, og sjølv sagt mykje god musikk framført av bandet som består av: Jan Einar Valhammer- Vokal, Karl Erik Lie- Bass/kor og Svein Enerstvedt –Gitar/kor Da trioen fylte Minnekirken i Spania med «Crying in the chapel» og mykje meir fekk dei ståande applaus i ei fullsett kyrkje.

Søndagsseminar: «Kulturarbeid –avgjerande for ei berekraftig utvikling»

Kan kunsten byggje bru mellom menneske? Kva for betydning har det å møtast i kunsten sitt språk, for at reelle møte og dialog skal kunne finne stad? Kan ein leggje til rette for religionsdialog gjennom kunstoplevingar?

«Kunsten i kyrkja–kyrkja i kulturen»:

Kristin Gunnleiksrud Raaum, generalsekretær i Norske kyrkjeakademier og nestleiar i kyrkjerådet, set fokus på kyrkja som ein viktig del av den kulturelle grunnmuren i møte med det livs ynsopne samfunnet. dogmatikken.

«Mennesket som medskapar i ei dramatisk tid»:

Christian Egge forfattar og magister i filosofi frå Stockholms Universitet har skrive bøkene ”Frihetens Vilkår – med samtaler om verdier i det flerkulturelle samfunn» og «Levende økonomi. Ledende økonomer tenker nytt» Christian spør: «Kva er velstand/ eit godt liv?

«Norske folketonar frå Vestkysten av Noreg»

Åsne Valland Nordli har ei av landet sine fremste og meist særeigne stemmar. Ho starta som lita jente å syngje folketonar, lærte kveding av Steffen Eide, Margrete Opheim og Sondre Bratland. Allereie som 15-åring byrja ho å undervise på Ole Bull-akademiet.

I vår reiser ho på turne med musikarane Sigbjørn Apeland (trørgel) og Nils Økland (feler). Konserten inneheld hovudsakleg norske folketonar frå Vestkysten av Noreg. For nokre år sidan spela dei inn plata «Himmelske balsam og sødste drue». På konserten i Valestrand kulturkyrkje vil mesteparten av repertoaret være nytt.

Sigbjørn Apeland er kjend for sitt virke i grenselandet mellom kyrkjemusikk, folkemusikk og improvisatorisk musikk. Nils Økland er ein svært allsidig musikar og komponist, kjend for å byggje musikalske bruer mellom folketonar, samtidsmusikk og jazz. Både har gjesta Valestrand kulturkyrkje mange gonger og gleda vårt publikum med varierte tonar. «Norske folketonar frå Vestkysten av Noreg»

Dei tre kongebiblane vert vist i kulturkyrkja

Olav Skjellevik eig fleire sjeldne biblar som han vil vise og fortelje om. Til nå har dei berre vert vist for større grupper i Onarheim kyrkje. Dette er originalutgåvene av dei tre aller første dansk/norske biblane utgjevne i 1550, 1589 og 1633. I tillegg vert vist ein norsk biletbibel som berre vart trykt etter tinging, og ein bibel med det finaste messingutstyr frå Akershus Slottskirke. Framvisinga får tonefylgje av Marina Borovskaya på dumbra og Steinar Alvsaker på flygel.

«Påskeforteljinga med historiske fakta og tonefølgje»

Me drar tilbake i tid der teolog, forfattar og forskar Fartein Valen Sendstad vil gje oss eit bilde av livet og påskefeiring slik det var på Jesu tid, samtidig som han trekker noen linjer i retning den historiske Jesus. Lektor og songar Sølvi Vinnes gjer påskeforteljinga tonefølgje med songar som *Den stunda i Getsemane* og *Å salige stund uten like*.

Fartein Valen-festivalen 2014

Også i 2014 vert det mykje å gleda seg til under Fartein Valen-festivalen. Festival, opera og satellitt-konsertar sikrar eit mangfald. I Valen sitt landskap vert det som tidlegare år musikk-gudstenste søndag den 27. april. Etterpå vert det kyrkjekaffi og prisutdeling i Valenheimen.

«Open kyrkje» med utstillinga «Shaping my eyes by smelling the taste of earth»

Kvar tysdag, onsdag og torsdag i heile juli frå klokka 14.00 til 17.00 er Valestrand kulturkyrkje open. Kaffi og vaffelrøre skal stå klar til sjølvbetjening. Det er personar frå lag og organisasjonar som hjelper soknerådet å halda open kyrkje i sommar. Nå vert det mogeleg å kombinera stell av graver med ei stille stund i kyrkja og kanskje ein prat over ein kopp kaffi.

I heile juli vil me finne Janne Maria Lysen si utstilling «Shaping my eyes by smelling the taste of earth». Ho er student ved Kunstakademiet i Oslo. Utstillinga er arbeider i ulike teknikkar og med ulike material. Som bestefar og far så samlar ho og tek vare på ting som sikkert kan brukast til eit eller anna ein eller anna gong. Dei vert gjennom leik omskapa eller berre gitt ein ny funksjon i figurar, skulpturar og installasjonar. Alt frå lukta av nyhagd ved til eit par støvlar kan gjeva inspirasjon. Oftast har arbeida ei underliggende kritisk stemme mot eit distansert forbrukarsamfunn.

Konsert med studentar

Kvar onsdag i heile juli vert det minikonsertar med studentar. Kulturkyrkjekafé etter konsertane.

Pilegrimsvandring ut til kyrkjegarden ved havet med gudstenestefeiring og grilling

På Olsok vert det pilegrimsvandring ut til kyrkjegarden ved havet med gudstenestefeiring og grilling. Prest vert Fartein Valen Sendstad og forsongar vert Sølvi Vinnes. Kolerakyrkjegarden i Leirvåg er best kjend som "Kirkegården ved havet", fordi staden gav inspirasjon til ein av dei mest kjende komposisjonane til Fartein Valen. Kyrjegarden vart bygt i samband med koleraepidemiene på 1800-talet, då dei som døydde av kolera måtte gravleggjast langt frå folk på grunn av smittefaren. I dag er det mest berre i Sunnhordland ein finn slike kyrkjegardar, og kolerakyrkjegarden i Leirvågen er ein av to i Sveio Vest for Valevåg.

Besøk av pianistar som deltek på The International Grieg Piano Competition 2014 i Bergen

Det er 27 pianistar inviterte frå heile verda som tevlar om den gjeve førsteprisen på 30.000 Euro. Kven av dei som kjem til Valestrand veit vi ikkje i skrivande stund, men at dei er i verdsklasse er sikkert! Det vert 3 eller 4 pianistar som kjem. Dei spelar klaverstykker i om lag 20 minuttar kvar. Konserten i Valestrand er eit samarbeid mellom Troidhaugen og Fartein Valen-arbeidet.

Elin Furubotn med trio

Elin Furubotn har lang fartstid som artist, tekstforfattar og komponist og har på sine seks album sunge seg inn i mange hjerter med kvardagsromantiske tekstar på Rogalandsdialekt. Særleg songen "I det stille" har fått mykje speletid på NRK P1 dei siste åra. Og songen "Så lett det kan ver" som ho syng på siste albumet i duett med bysbarnet Morten Abel, har vore ein real sommarhit på radioen. Ho har og hatt stor suksess i utlandet. Musikken til Elin ligg i skjæringspunktet mellom vise, pop og jazz. Med seg på konserten har ho Renate Engevoid på fiolin og John Lilja på kontrabass.

Solveig Slettahjell – Tord Gustavsen Trio

Her kjem ein kveld vi ser fram til med stor spenning. Når to «store» namn som Solveig Slettahjell og Tord Gustavsen kjem saman kan ein forvente ei stor oppleving. Ikkje nok med det; dei har og med seg kjente musikarar som Jarle Vespestad (trommer), Tore Brunborg (sax) og Mats Eilertsen (bass). Dette er kvelden du ikkje bør rote vekk!

Kulturkyrkja i 10 år – Jubileumsfest

Etter 10 år med kulturkyrkjedrift i Valestrand finn vi det på tide å feira oss sjølv og laga til ein mimrefest! Det vert eit mangfaldig program som vi vonar alle kulturkyrkjegjengarar vil setja pris på. Frå programmet nemner vi:

Orgelmusikk med kantorane, lysbildeframsyning av historia på storskjerm, Einar Økland framfører festskriv, prost Svein Arne Theodorsen leiar allsong, sokneprest Arild Steinsland tek Prosten, ordførar Ruth G. Østebøvik Eriksen og føregjengar Jorunn Skåden med seg til ein prat i sofaen. Flygelet vil Hilde Hetlesæter traktera. Valestrand mannskor står for korsangen. Utstilling.

Kulturskulen i Sveio

Denne kvelden er det duka for elevane i Kulturskulen som får visa kva dei driv med i ord, tonar og anna. Kvelden er open for alle som ynskjer å sjå kva som gror blant dei yngste kulturberarane i kommunen.

Julekonsert med Voice of Joy

Vi reknar med å gjenta suksessen frå i fjor når gospelkoret Voice of Joy kjem til Valestrand kulturkyrkje med sin stemningsfulle julekonsert. Koret har i haust varma opp stemmene i Nashville og er nok klar for varme tonar når dei tek med seg sine dyktige musikarar til Valestrand. Også i år reknar vi med at lokale unge røyster vert med og gjer konserten til ei oppleving for folk i alle aldrar. Vi vonar alle er ferdige med julerushet og klar for å kome i rette julestemning på denne konserten!

Volda og Ørsta kyrkjeakademi

Per Oddvar Hildre: Kjelder til spiritualitet

Prots vil dele tankar om sitt møte med andre trusretningar. Det vil handle om spiritualitet, kreativitet og kommunikasjon. Etter føredraget vil akademiet halde årsmøte.

Paul Otto Brunstad: Sunnmøringen i den kulturelle naustdøra - om tru og kulturarv mellom forandring og fornying

Som einskildmenneske og fellesskap står vi til ei kvar tid framfor nye og ukjende utfordringar. Desse utfordringane kan opplevast slik Ivar Aasen skildrar det i songen «Mellom bakkar og berg ut med havet», at det til tider kan vere «ruskutt å leggja utpå». Framlegget drøfter spenningane mellom det å fylgje dei gamle stiane og samstundes vere dristig nok til å leggja utpå det veglause havet, når det krevst av ein. Det er altså Sunnmøringen der han undrande og tvilande står i samtida si kulturelle naustdør som er temaet for føredraget.

Paul Otto Brunstad er tilsett ved Norsk Lærarakademi i Bergen og arbeider der som professor ved pedagogikkseksjonen. Han er fødd og oppvaksen på Brunstad i Sykkylven. I samarbeid med jubileumsnemnda for Ørsta kyrkje (150 år).

Margit Lovise Holte: Ung tru

Ungdomstida er svært avgjerande for om ungdom tek med trua vidare i livet. Kva er viktig for unge når dei formar sin trusidentitet – og korleis møter kyrkja desse utfordringane? Margit Lovise Holte er tilsett som sokneprest i Ulstein kyrkje, men har tidlegare erfaring som ungdomsprest i Lommedalen

kyrkje, og fagtilsett ved Menighetsfakultetet i Oslo der ungdom, kultur og tru var hennar fagfelt. Med konkrete erfaringar som utgangspunkt vil dette framlegget tematisere Ung tru.

Voss kyrkjeakademi

Etiske dilemma i den medisinske kvardagen

v/ Leiar for klinisk etikk-komite Helse Bergen, Liv Ingrid Sveta

Chanting – ordlaus song

v/ songar/leiar retreat-senter i Colorado, USA, David Karchere

Utflukt til Rosendal og kunstutstillinga «Tidemand og gud»

I samarbeid med Voss Kunstlag

Tidl. direktør Øystein Dahle: Om bærekraftig utvikling

Ål kyrkjeakademi

Tiårsjubileum!

Denne kvelden skal me feira oss sjølve! Hovudpersonen blir nestleiar i Kyrkjerådet og generalsekretær i Norske Kirkeakademier, Kristin Gunleiksrud Raaum, som har kalla foredraget sitt «Bibelforteljingar utan juks». Ho er oppteken av korleis ein skal formidla hendingane i Bibelen til nye generasjonar.

Det blir også helsingar ved presten og høgskulelektoren Erling Nydal, som i si tid starta opp Ål kyrkjeakademi, og prost Vigdis Moen Storhaug. Musikaren, komponisten m.m. Jo Asgeir Lie sørgjer for musikken. Og denne gongen blir det kaffi og kaku!

Å leva i eit totalitært samfunn

Møt den norskpolske læraren og journalisten Anna Lyseth.

Anna Lyseth, som no er lærar i grunnskulen i Ål kommune, har opplevd korleis det er å leva i eit totalitært samfunn. Ho er fødd i Polen på slutten av 50-talet og har levd store delar av livet sitt under kommunismen; staten overvaka og bestemte alt. Men kommunismens samanbrot og nyvunnen fridom har også vore ei hard og utfordrande tid for Aust-Europa.

Anna har arbeidd som journalist i Polsk Radio, i polske aviser og med dokumentarfilm. Som journalist rapporterte ho frå dei mest urolege og fattige stadene, ikkje berre i Polen, men i heile Aust- og Sør-Europa, og Asia. For sine radioreportasjar har ho vunne fleire prisar. I 1992 flytta Anna til Noreg – kjærleiken kalla! Og kontrastane kunne knapt blitt større... Det er ei oppleving å høyra engasjerte Anna fortelja. Dette blir ein personleg historietime som du aldri vil gløyma!

Dag Kullerud om Hans Nielsen Hauge

Kven var han egentleg, Hans Nielsen Hauge, forkynnaren, forfattere, handelsmannen, fabrikkgrundaren, dette første moderne menneske i Noreg, som han er kalla? Kvifor slutta folk i tusental opp om han? Kva stod han for?

Det er dette foredragshaldaren og journalisten Dag Kullerud, som har gjeve ut fleire bøker om Hans Nielsen Hauge, skal prøva å svara på. Det som er klart er at det var gudstrua som gav haugianarrørsla, denne fyrste masserørsla i Noreg, den sosiale og politiske sprengkrafta. Hauge utfordra

styresmaktene og presteskapet så mykje at han i fleire år sat fengsla; han sat også innesperra i Hallingdal. Framleis er det viktige spor etter han her i dalen.

«En prest og en plage»

Ål kino viser filmen «En prest og en plage» – dokumentarfilmen om abortmotstandar Børre Knudsen. Etter filmen blir det samtale. Regissør Fridtjof Kjæreng kjem til Ål og er med på visninga. Han held foredrag og svarar på spørsmål etter visninga.

Erling Rimehaug om naturtru og gudstru

Redaktøren og skribenten Erling Rimehaug, som er fødd på Ål, men oppvaksen på Geilo, tek oss denne kvelden med på ei aktuell, filosofisk reise. Han tek utgangspunkt i nokre av bøkene til forfattaren Olav Sletto der me finn tankar om gudstru og naturtru som lever side om side. Mange av oss finn ro og ny energi i fjellheimen, også i dag, enten me er sekulære eller av det meir religiøse slaget. Kan det vera slik at naturtru og gudstru har vore parallelle 'truer' i norsk trushistorie? Er dette noko me deler med andre, eller er vårt tilhøve til naturen noko særnorsk? Arr. Olav Sletto-selskapet, Geilo kulturkyrkje, Ål yrkjeakademi

Janne Haaland Matlary om religionar i eit sekulært Europa

Kva rolle har religionane, historisk sett, hatt i Europa? Og kva rolle kan me seia at religionane i dag spelar i ein stadig meir innfløkt, men sekularisert verdsdel? Kan det vera slik at eit kristent verdigrunnlag sikrar religionsfridom best; kan ein stat vera verdinøytral? Dette er nokre av dei spørsmåla som Janne Haaland Matlary, professor i internasjonal politikk ved Universitetet i Oslo, tek opp i foredraget sitt. Haaland Matlary har arbeidd mykje med tema innan trygging- og forsvarspolitik, demokrati og menneskerettar. Ho er katolikk og medlem i Det Pavelege Vitskapsakademi. Haaland Matlary har skriva fleire fagbøker, og også ei personleg bok om sin overgang til den romersk-katolske kyrkja. Janne Haaland Matlary er kunnskapsrik og deltek ofte i aktuell samfunnsdebatt i aviser, radio og TV.

Øystein Morten om jakta på Olav den heilage

Er det noko hald i mytane kring helgenkongen Olav? Kva er eigentleg mogeleg å vita om mennesket Olav Haraldsson? I ein historisk periode prega av vald og strid, plyndringar og alliansar kjempa leigesoldaten Olav seg fram til makta. Som død vart han Noregs største helgen. Med boka «Jakten på Olav den hellige» har Øystein Morten skriva høgst levande og engasjerande om kongen som kristna Noreg. Religionshistorikaren har teke i bruk både gamle kjelder og moderne vitskap. Høyr han sjølv fortelje den spennande historia om helgenkongen Olav.

Ås kirkeakademi

Trond Berg Eriksen: Søren Kierkegaard – den fromme spotteren

Egil Fossum: De kristne i Midtøsten og de arabiske omveltningene

Marta Norheim: Gud i moderne litteratur

Per Kristian Aschim: Enige i tro til Dovre faller?

Per Kristian Aschim er rådgiver i Presteforeningen og har tidlegare vært ansatt på Menighetsfakultetet og i Kirkerådet. Hans spesialfelt er norsk kirkehistorie på 1800-tallet, noe som også er tema for doktoravhandlingen han holder på med.

Grunnlovens § 2 er endret, statskirken er avskaffet. Hva betyr det for kirken og for samfunnet?

Anne Sender: Dialog og menneskerettigheter i det flerkulturelle Norge

Anne Sender er en markert og viktig samfunnsdebattant i dagens Norge. Hun var tidligere leder i Det mosaiske trossamfunn, og fikk Fritt Ords Pris for 2014 for sitt arbeid med Midtøsten-konflikten, for «å ha åpnet begge øynene» som hun selv uttrykker det. Hun har vært og er en sterk talsmann for dialog og balanse i debatten, og har også fått Herman og Esther Kahns dialogpris for sin innsats. Nettopp dialog og balanse, respekt for meningsmotstandere, ønske om sameksistens og samarbeid på tvers av skillelinjer er jo så viktige i vårt flerkulturelle samfunn.

Terje Nordby: Kulturarven i kulturellevismens tid

Terje Nordby er forfatter, dramatiker og mytolog. Han var Tram-teatrets forfatter, men er vel mest kjent for Mytekalenderen, radio-programmet på NRK P2 og bøkene. Her øser han entusiastisk av sin store kunnskap om menneskehetens mytiske tankegods, og gir oss – i akkurat passe doser – en forståelse av de små og store bitene i puslespillet som til sammen er vår kulturbakgrunn.